

Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Bachelor Lerarenopleiding VO 2e graads Gezondheidszorg en Welzijn

Associate degree Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Lerarenopleiding VO 2e graad Gezondheidszorg en Welzijn en Associate degree (Ad) opleiding Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van de HAN is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 5 juni 2012.

Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw L.G. Jansen-de Ruijter, voorzitter (voorzitter, domeindeskundige)

De heer drs. R. Heijnen (domeindeskundige)

Mevrouw A.M. Meertens (domeindeskundige)

Mevrouw M. Benli (studentlid)

Mevrouw drs. M.E. Voorthuis, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 5 december 2012

Panelvoorzitter

Mevrouw L.G. Jansen-de Ruijter

Panelsecretaris

Mevrouw drs. M.E. Voorthuis

Samenvatting

Het panel heeft de deeltijd bacheloropleiding Lerarenopleiding VO 2de graad Gezondheidszorg en Welzijn en de deeltijd Associate degree opleiding Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen in haar geheel als **voldoende** beoordeeld.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De deeltijd bacheloropleiding Lerarenopleiding VO 2de graad Gezondheidszorg en Welzijn (leraar GW) leidt haar studenten op tot Leraar Gezondheidszorg en Welzijn in het (voorbereidend) en middelbaar beroepsonderwijs en/of tot praktijkopleider (niveau 5) in zorg- en welzijnsinstellingen. Het deeltijd Associate degree-programma leidt studenten op als onderwijsondersteuner op het gebied van Gezondheidszorg en Welzijn. Studenten leren leeractiviteiten te ontwerpen en te begeleiden. Beide opleidingen werken vanuit een landelijk beroepscompetentieprofiel, van de SBL en Calibris, en sluiten aan bij de Dublin descriptoren. Beide profielen zijn gevalideerd door de beroepenveldcommissie van de opleiding. Het beroepscompetentieprofiel van de opleidingen bestaat uit zeven competenties en vijf beroepstaken. De competenties van de bacheloropleiding worden onderscheiden in drie niveaus en die van de Ad-opleiding in twee niveaus. De opleidingen profileren zich nationaal door studenten op te leiden tot docent in het VMBO, het MBO en tot praktijkopleider in een instelling voor gezondheidszorg en welzijn. De internationale profilering is volgens het panel aan de magere kant. Het panel beoordeelt standaard 1 als **voldoende** voor zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het panel stelt vast dat de inhoud van de programma's systematisch is afgestemd op de eindkwalificaties van de opleidingen. De opleidingen kennen een heldere opbouw en een sterke koppeling met de praktijk. Studenten weten wat er van hen wordt verwacht en hoe zij aan hun competenties moeten werken. De opleidingen stellen met behulp van een instroomassessment vast of de instromende studenten door hun vooropleiding en werkervaring in voldoende mate vakinhoudelijke kennis hebben. In de praktijk betekent dit dat studenten instromen in het tweede of derde jaar. De aandacht voor de vakinhoud neemt vanaf het tweede studiejaar dan ook af. Bij elke instromende student wordt een assessment afgenomen. Het panel oordeelt positief over de verschillende leerroutes die de opleiding aanbiedt.

Het didactische concept sluit goed aan bij de doelgroep van de opleidingen. De opleidingen benaderen studenten als actieve personen, die goed in staat zijn om hun leerproces vorm te geven en hierbij gebruik te maken van actuele ervaringen en voorkennis. Een belangrijk principe dat de opleiding gebruikt is dat van "practice what you preach". De opleidingen maken gebruik van een goede mix aan werkvormen.

Het docententeam is van goede kwaliteit. Zij hebben een goed opleidingsniveau en voldoende ervaring in en kennis van de beroepspraktijk van het MBO, HBO en VMBO.

De opleidingen beschikken over een samenhangende onderwijsleeromgeving, die voldoende basiskwaliteit heeft, maar op enkele aspecten verbeteringen behoeft. Deze hebben betrekking op de borging van het vakinhoudelijke kennisniveau van de studenten, de aandacht die wordt besteed aan onderzoek en onderzoeksvaardigheden, de begeleiding tijdens de stage, de kwaliteit van de klimaatbeheersing in het gebouw en het ontbreken van een mediatheek op locatie. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving wordt onder andere geborgd door het gebruik van verschillende evaluatie-instrumenten, waar een kwaliteitscoördinator het overzicht over houdt.

Het panel beoordeelt standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerd eindniveau

De opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing. Zo zijn er altijd twee beoordelaars betrokken bij de beoordelingen en is bij de beoordeling van het afstuderen altijd een externe toezichthouder aanwezig. Voor alle toetsen zijn ingevulde beoordelingsformulieren aanwezig. Wel stelt het panel vast dat de beoordelingscriteria nog concreter geformuleerd kunnen worden. Nu zijn ze nog te mager en vaag geformuleerd. Bij de bacheloropleiding bestaat het afstuderen uit een combinatie van toetsen. Dit zijn tentamens, beroepsproducten en -prestaties en een integrale toets. Het panel oordeelt positief over het behaalde eindniveau van de afgestudeerden. Zo gaan de meeste artikelen over een actueel en maatschappelijk relevant thema en maken studenten bij de onderzoeksverslagen gebruik van verschillende onderzoeksmethoden. Het panel vraagt wel aandacht voor het gebruik van (internationale) literatuur, formulering van de vraagstelling en de conclusies, de onderbouwing van het plan van aanpak en de onderzoeksmethoden, het taalgebruik en de kwaliteit van de reflectieverslagen. De Ad-student heeft het beoogde eindniveau gerealiseerd indien hij naast de tentamens die behoren bij de beroepstaak A1 ook het afsluitende examen heeft behaald. Studenten maken geen afsluitend werkstuk. Het panel heeft producten bestudeerd en oordeelt redelijk positief tot positief over het niveau. De beoordelingscriteria voor de Ad-producten zijn duidelijker dan die voor de bachelorproducten. Het panel beoordeelt standaard 3 als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	27
3	Eindoordeel over de opleiding	35
4	Aanbevelingen	37
5	Bijlagen	39
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	41
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	43
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	47
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	53
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	55
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	57
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	59

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Lerarenopleiding VO 2e graads Gezondheidszorg en Welzijn
2. Registratienummer opleiding in CROHO	35388
3. Oriëntatie en niveau	Hbo bachelor
4. Aantal studiepunten	240 (210 voor de major en 30 voor de minor)
5. Afstudeerrichtingen	- Leraar (V)mbo Zorg en Welzijn - Leraar BVE - Praktijkopleider niveau 5 in Zorg en Welzijn
6. Variant	deeltijd
7. Locatie	Nijmegen
8. AD-programma	Ja
9. Registratienummer AD in CROHO	80045
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 23 mei 2006 Besluit NVAO: 1 januari 2008
11. Code of conduct	Ja

Administratieve gegevens van de instelling

12. Naam instelling	Hogeschool Arnhem en Nijmegen
13. Status instelling	Bekostigd
14. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	N.v.t.

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

In- door- en uitstroomgegevens bachelor (deeltijd)

Inschrijvingen

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Inschrijvingen	38	111	142	168	180	178	158
Instream	37	90	80	79	86	71	61
Rendement na 4 jaar hoofdfase	58,3%	77,8%	76,3%				
Studieduur afgestudeerden (mnd)	17,0	16,7	20,5	27,9	26,5	27,6	
Studieduur uitvallers (mnd)	8,1	10,0	8,0	16,4	22,7	15,6	

In- door- en uitstroomgegevens Associate degree (deeltijd)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Inschrijvingen	0	0	0	0	6	16	12
instroom	0	0	0	0	6	17	10
Rendement na 4 jaar hoofdfase					83,3%	80,0%	
Studieduur afgestudeerden (mnd)					11,0	12,2	
Studieduur uitvallers (mnd)						7,0	

Docent student ratio regulier en Associate degree

Het totaal aantal ingeschreven studenten bedraagt 167. Het docententeam bestaat uit zestien docenten en heeft een omvang van 6,5 fte. De docent-student ratio bedroeg in februari 2012 1:26,3.

Contacturen regulier en Associate degree

Het gemiddeld aantal contacturen bedraagt 6 uur per week. Het gaat hier om de lestijd in klokuren, die in alle studiejaren (ook bij het Ad-programma) dezelfde is. De tijd voor (voorbereiding op) stages en werkzaamheden in de beroepspraktijk hoort niet hierbij, evenmin als stagebezoeken van docenten e.d.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Indien relevant worden de bevindingen, overwegingen en conclusies afzonderlijk beschreven voor de bachelor- en de Ad-opleiding.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen bachelor

De deeltijd bacheloropleiding Lerarenopleiding VO 2de graad Gezondheidszorg en Welzijn (LGW) leidt haar studenten op tot Leraar Gezondheidszorg en Welzijn (LGW) in het (voorbereidend) en middelbaar beroepsonderwijs en/of tot praktijkopleider (niveau 5) in zorg- en welzijnsinstellingen. De LGW richt zich op alle leerprocessen die zich afspelen binnen het domein van zorg en welzijn.

Op landelijk niveau zijn de bekwaamheidseisen voor leraren vastgelegd door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) en door de minister in de wet BIO.

De bekwaamheidseisen van de SBL vormen de basis voor het competentieprofiel en de zeven competenties van de opleiding. De zeven competenties zijn 1) interpersoonlijk competent, 2) pedagogisch competent, 3) vakinhoudelijk en didactisch competent, 4) organisatorisch competent, 5) competent in het samenwerken met collega's, 6) competent in het samenwerken met de omgeving en 7) competent in reflectie en ontwikkeling.

De LGW heeft deze competenties ingepast in haar beroepscompetentieprofiel. Dit profiel heeft vijf centrale beroepstaken, namelijk 1) het ontwerpen van een krachtige leeromgeving, 2) het begeleiden van leerlingen bij leer- en werkprocessen, 3) het beoordelen en evalueren van leerprocessen en leerresultaten, 4) het onderzoeken van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen en 5) het ontwikkelen van de eigen bekwaamheid en van het beroep. In elke onderwijseenheid staan één of twee beroepstaken centraal. Elk studiejaar neemt de complexiteit van de beroepstaken toe. Deze zijn uitgewerkt in drie complexiteitsniveaus, die zijn beschreven in het zogenoemde Casco in het *Opleidingsstatuut Bacheloropleiding LGW Studiejaar 2011-2012*. Door gebruik te maken van deze niveaus volgt de opleiding de onderwijskundige kaders van de HAN. De relatie tussen de beroepstaken en de competenties staat eveneens beschreven in het opleidingsstatuut.

In het document *LGW profiel Dublin descriptoren (2010)* laat de opleiding zien op welke wijze zij haar eindkwalificaties heeft gerelateerd aan de Dublin descriptoren en in welke onderdelen deze terugkomen in het programma. Ook in het Opleidingsstatuut is een schema opgenomen waarin voor elke Dublin descriptor een omschrijving voor de LGW wordt gegeven en tevens wordt beschreven op welke wijze de descriptor wordt geconcretiseerd. Een voorbeeld hiervan is de Dublin descriptor Communicatie, die wordt omschreven als “in staat zijn om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek, dat bestaat uit specialisten of niet-specialisten”. De LGW heeft deze descriptor als volgt geconcretiseerd: *“is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op personen en groepen, zowel mondeling als schriftelijk. Hij drukt zich in zijn communicatie helder en correct uit en stemt zich af op het niveau en de belevingswereld van zijn publiek”*.

In 2012 staat de herijking van de landelijke bekwaamheidseisen voor leraren gepland. De leerplancommissie van de opleiding LGW heeft de taak om in de gaten te houden of deze herijking ook gevolgen heeft voor het leerplan van de opleiding.

De beroepstaken die de opleiding gebruikt, zijn gevalideerd door de beroepenveldcommissie (BVC) van de LGW. Deze commissie bekijkt elke twee of drie jaar of de beroepstaken nog actueel zijn. Ook worden de beroepstaken eens in de twee tot drie jaar herijkt naar aanleiding van resultaten van een onderzoek onder (oud-)stagebegeleiders en alumni. Uit het onderzoek in 2011 is gebleken dat de beroepstaken nog actueel zijn en dus niet hoeven worden herzien.

De bacheloropleiding profileert zich doordat zij voor de beroepstaken C en D het hoogste niveau nastreeft, namelijk dat van startbekwaam. Beroepstaak C staat voor “het beoordelen en evalueren van leerprocessen en leerresultaten” en beroepstaak D voor “het onderzoeken van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen”. De opleiding stelt daarmee hogere eisen aan haar studenten dan op grond van de landelijke SBL-competenties gevraagd wordt. De opleiding heeft deze keuze gemaakt, omdat zij veronderstelt dat deze beroepstaken in het hedendaagse beroepsonderwijs steeds belangrijker gaan worden.

De opleiding profileert zich tevens door studenten op te leiden als leraar voor zowel het VMBO, het MBO als voor praktijkopleider in een instelling voor zorg en welzijn. De opleiding profileert zich verder door haar brede vakinhoudelijke karakter en de aandacht die zij besteedt aan het aanleren van vakdidactische vaardigheden.

Voor de afstudeerrichting tot praktijkopleider wordt het beroepsprofiel van de praktijkopleider gebruikt, dat is vastgesteld door Calibris: het kenniscentrum voor leren in de praktijk in de zorg, welzijn en sport. In september 2010 is dit profiel voor praktijkopleiders bijgesteld naar niveau 5 (Opleidingsstatuut, Onderzoeksrapport Calibris). Het beroepscompetentieprofiel van Calibris is leidend in het tweede jaar van de opleiding, in de differentiatiefase van het vierde jaar en in de afstudeerdifferentiatie ‘praktijkopleider in zorg en welzijn’.

De kerntaken uit het profiel van Calibris komen met name terug in de beroepstaken A en B, respectievelijk dat van “het ontwerpen van een krachtige leeromgeving” en “het begeleiden van leerlingen bij leer- en werkprocessen”. De opleiding heeft de kwalificaties uit het profiel “opgetild” naar het bachelorniveau door in een aantal beroepstaken, zoals in “het verantwoorden van een eigen ontwerp binnen het (organisatie)leerplan” en “het bevorderen van de eigen professionele ontwikkeling als leraar/opleider” meer meso-aspecten te betrekken. Voorbeelden zijn de opbouw van een lessencyclus die door meer docenten is te gebruiken en het geven van een workshop aan medestudenten over een thema dat betrekking heeft op het hanteren van diversiteit (kennisdeling). De opleiding werkt verder aan een inbedding van het beroepscompetentieprofiel van de praktijkopleider in het profiel van de LGW. Het profiel van de Associate degree en de daarbij behorende beroepstaken zijn ter validering voorgelegd aan de beroepenveldcommissie.

In de afgelopen jaren heeft de LGW in het kader van internationalisering contacten gelegd met buitenlandse instellingen, zoals de Universiteit van Bremen en de Hogeschool Hannover. Zij biedt stageplaatsen voor studenten van deze instellingen. Verder neemt een docent van de LGW deel aan de “teach-the-teacher”projecten in Kaapstad en Vietnam. Het gaat hierbij om het “uitrollen” van de Skillslab-methode voor het vaardigheidsonderwijs.

De opleiding werkt op verschillende manieren aan een zo goed mogelijke aansluiting op de beroepspraktijk. Zij voert hierover drie maal per jaar overleg met de beroepenveldcommissie en spreekt twee maal per jaar met de stagebegeleiders van de studenten. De adviezen van de beroepenveldcommissie worden in het teamoverleg besproken. De leerplancommissie ziet er op toe dat de gemaakte afspraken worden nagekomen. De studieloopbaanbegeleiders bezoeken in het kader van een goede aansluiting op de beroepspraktijk minimaal één maal gedurende de opleiding de stageplaatsen van de studenten. Het panel vindt één bezoek weinig.

De opleiding gaat regelmatig na of de beroepstaken een goede weerspiegeling zijn van het takenpakket van de LGW in de beroepspraktijk. Zij gebruikt hiervoor onder andere de resultaten van de Nationale Studenten Enquête (NSE). De *NSE 2011* laat zien dat de studenten tevreden zijn over de beroepsgerichtheid van de opleiding. 89% van hen is tevreden over de voorbereiding op de beroepsloopbaan en 97% is tevreden over de aansluiting van de inhoud van de opleiding bij actuele ontwikkelingen. Daarnaast voert de LGW onderzoeken uit binnen het werkveld onder (oud)stagebegeleiders en alumni. Uit de resultaten uit 2011 blijkt dat 92 % van de alumni vindt dat de opleiding zeer beroepsgericht is en hen goed heeft voorbereid op de beroepspraktijk.

Bevindingen Associate degree

De Ad-opleiding Onderwijsondersteuner G en W gebruikt het landelijke profiel voor onderwijsondersteuner niveau 2, dat is opgesteld door de SBL in samenwerking met Calibris en landelijk is vastgesteld in 2009 (Beroepscompetentieprofielen van de onderwijsondersteuner niveau 2, 2009).

In het Ad-programma nemen drie van de vijf beroepstaken uit het competentieprofiel van de LGW een centrale plaats in, namelijk A) het ontwerpen van een krachtige leeromgeving, B) het begeleiden van leerlingen bij leer- en werkprocessen en E) het ontwikkelen van de eigen bekwaamheid en van het beroep. In de Ad-opleiding worden de beroepstaken op het laagste complexiteitsniveau nagestreefd.

In de Ad-opleiding zijn de bekwaamheidseisen met betrekking tot beroepstaak C “het beoordelen en evalueren van leerprocessen en leerresultaten” en beroepstaak D “het onderzoeken van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen” ondergebracht bij beroepstaak B “het beoordelen van vaardigheden” en bij beroepstaak A “het analyseren van de leeromgeving”. Aldus werken de Ad-studenten aan dezelfde beroepstaken als de bachelorstudenten. Echter, de focus binnen de beroepstaken van de Ad verschilt van die van de beroepstaken van de bacheloropleiding. Bijvoorbeeld: in de LGW ligt bij beroepstaak B de focus op “het begeleiden van leerprocessen in de beroepscontext”, terwijl dat in de Ad-opleiding is gericht op “het begeleiden van het aanleren van beroepsvaardigheden”. In het Ad-programma worden aan het uitvoeren van onderzoek en het beoordelen van leerprocessen minder hoge eisen gesteld dan in de bacheloropleiding.

In het *Opleidingsstatuut Associate Degree Studiejaar 2011-2012* is evenals in het statuut van de LGW een schema opgenomen, waarin de Dublin-descriptoren van de short cycle worden omschreven en geconcretiseerd. Een voorbeeld hiervan is de Dublin-descriptor “Communiceren”, die op niveau 1 is omschreven als “is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op leerlingen en collega’s, zowel mondeling als schriftelijk. De student drukt zich daarbij helder uit en stemt zich af op zijn publiek. Het accent ligt op de communicatie met leerlingen”. In een tweede schema wordt de relatie weergegeven tussen de beroepstaken en de competenties van het Ad-programma.

De eerste ervaringen die zijn opgedaan met gemengde groepen van LGW en Ad-studenten hebben er toe geleid dat de Ad-opleiding explicieter heeft gekozen voor de beroepstaken A: “het ontwerpen van krachtige leeromgevingen”, en B: “het begeleiden van leerlingen bij leer- en werkprocessen”. Ook wordt de Ad-opleiding nu meer onder de aandacht van het werkveld gebracht. In de stagebezoeken wordt extra aandacht besteed aan het expliciteren van de beroepstaken en competenties van de onderwijsondersteuner. In het studiejaar 2012/2013 gaat de Ad-opleiding in dit kader een onderzoek uitvoeren onder alumni en het werkveld. Uit een in 2011 uitgevoerd onderzoek is gebleken dat de alumni tevreden zijn over de relevantie van de competenties.

In de Ad-opleiding heeft de leerplancommissie, evenals in de LGW de taak om erop toe te zien dat aanpassingen in het programma daadwerkelijk worden doorgevoerd (Kwaliteitsplan Bachelors voor Professionals, pag. 13 en 14, (2011).

Overwegingen en conclusies bachelor en Associate degree

Het panel heeft vastgesteld dat zowel de bachelor-, als de Ad-opleiding werken vanuit een landelijk beroepscompetentieprofiel, respectievelijk van de SBL en Calibris. Beide profielen zijn gevalideerd door de beroepenveldcommissie van de opleiding.

De competenties van de bacheloropleiding LGW zijn gekoppeld aan de Dublin-descriptoren en die van de Ad-opleiding aan de Dublin-descriptoren van de short cycle. De competenties van de bacheloropleiding worden onderscheiden in drie niveaus en die van de Ad-opleiding in twee niveaus.

Het panel is van mening dat de opleiding zich overeenkomstig haar streven duidelijk en expliciet profileert door studenten op te leiden tot docent in het VMBO, het MBO en tot praktijkopleider in een instelling voor gezondheidszorg en welzijn. De internationale profilering is volgens het panel aan de magere kant. Het uitsluitend onderhouden van contacten met enkele buitenlandse instellingen die soortgelijke opleidingen verzorgen, vindt het panel te weinig. Het panel is dan ook van mening dat internationalisering in de komende periode aandacht verdient.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** op deze standaard voor zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het bachelorprogramma

Elk jaar van de bacheloropleiding LGW is ingedeeld in een aantal onderwijseenheden. Het eerste, tweede en derde jaar zijn opgebouwd uit eenheden van respectievelijk 15, 15 en 30 EC (alleen de volgorde is anders in het derde jaar: 15, 30 en 15 EC). Het vierde jaar bestaat uit een onderwijseenheid van 15 EC en drie parallel aan elkaar geprogrammeerd onderdelen (beroepstaken) van 15 EC, 7,5 EC en 22,5 EC.

Het eerste jaar van de bacheloropleiding bestaat uit drie onderdelen. Alle drie de onderdelen hebben betrekking op het ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G en W. Het tweede studiejaar bestaat uit de onderdelen: “de ontwikkeling van jezelf als leraar Gezondheidszorg en Welzijn”, (15 EC), “het ontwerpen van een krachtige leeromgeving” (15 EC) en “het begeleiden van leren op de werkplek” (30 EC). Het derde jaar is opgebouwd uit “het ontwerpen van leerprogramma’s voor groepen”(15 EC), “het begeleiden van leren in groepen” (30 EC) en “het beoordelen en evalueren van leerprocessen en leerproducten” (15 EC). Het vierde jaar bestaat uit “het ontwikkelen naar een brede professionaliteit” (15 EC), “het verbeteren van de kwaliteit van leer- en opleidingsprocessen/praktijkonderzoek” (15 EC) en “het ontwerpen, begeleiden en ontwikkelen/het professioneel hanteren van diversiteit bij het begeleiden van leren in groepen vanuit het perspectief van de gekozen afstudeerdifferentiatie” (30 EC)

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

Bachelor

In het eerste jaar van de opleiding staat het verwerven van vakinhoudelijk kennis en vaardigheden centraal. In het tweede jaar ligt het accent op het begeleiden op de werkplek en in het derde jaar op het ontwerpen van leerprogramma's, het begeleiden van leeractiviteiten en het beoordelen van leerprocessen van groepen. In het vierde jaar werkt de student aan een vakinhoudelijke verbreding en aan specialisatie in een van de drie werkvelden (differentiatieprogramma). Studenten kiezen een afstudeerdifferentiatie van leraar G&W in het VMBO, van leraar G&W in de BVE-sector of van praktijkopleider in een zorg- of welzijnsinstelling. In elk van de drie differentiaties nemen dezelfde beroepstaken een centrale plaats in. Ook de competenties zijn in alle drie de differentiaties dezelfde. Echter, elke differentiatie heeft eigen accenten.

In de praktijk stromen alle studenten in het tweede jaar in, omdat ze op basis van hun vooropleiding in aanmerking komen voor vrijstellingen en/of een verkort programma (zie hieronder bij 'verschillende leerroutes'). Dat heeft tot gevolg dat studenten in de opleiding geen vakinhoudelijke kennis aangereikt krijgen, ondanks dat 'vakinhoudelijk competent zijn' een van de opleidingscompetenties is. De legitimering van de opleiding hiervoor is dat alle instromende studenten door hun vooropleiding en werkervaring al over voldoende vakinhoudelijke kennis beschikken. Studenten beschikken dus al over de vakinhoudelijke competenties. Tijdens de opleiding verbreden de studenten hun vakinhoudelijke competenties in de richting van andere vakgebieden, zoals bijvoorbeeld 'gezondheid en ziekte' of 'facilitaire dienstverlening'. Hierbij vormt de kennisbasis voor Leraar Zorg en Welzijn een belangrijk referentiepunt. Bij de start van de opleiding stellen de toegelaten professionals vast op welke vakinhouden zij zich tijdens de opleiding nog moeten richten voor de noodzakelijke vakinhoudelijke verbreding. Zij doen dit door tijdens onderwijseenheden (in het bijzonder onderwijseenheid E2) producten te ontwikkelen die betrekking hebben op andere vakinhoudelijke gebieden dan die waarin zij thuis zijn.

Volgens het panel wordt er te weinig aandacht besteed aan de competentie die betrekking heeft op het onderzoeken van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen. Op basis van de studentproducten die het panel heeft bestudeerd, signaleert het dat de kritische en onderzoekende houding bij studenten voor verbetering vatbaar is. Vanaf het collegejaar 2012-2013 verhoogt de opleiding de studielast van de onderwijseenheid waarin dit centraal staat, van 15 naar 22,5 EC.

In elke onderwijseenheid werken studenten aan een beroepsproduct of –prestatie. Zij verwerven hiermee de competenties die nodig zijn om de vijf beroepstaken op het beoogde niveau te kunnen uitvoeren.

In het *Opleidingsstatuut/het Onderwijs Examen Reglement 2011-2012* beschrijft de opleiding in welke fase en onderwijseenheden welke van de vijf beroepstaken centraal staan en welke eindkwalificaties worden gemeten en op welke manier dat gebeurt.

Een voorbeeld hiervan is dat in de tweede onderwijseenheid (15 EC) van het eerste jaar de beroepstaak “het ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional” wordt geoefend (op niveau 1). De bijbehorende competenties zijn “het methodisch werken aan verbreding van vakbekwaamheid als professional G&W” en “het verantwoorden van de verbreding van de eigen bekwaamheid als professional G&W”. De onderwijseenheid wordt afgesloten met de toets vakinhoudelijke bekwaamheid.

Associate degree

In de Ad-opleiding worden de studie jaren onderscheiden in onderwijseenheden van 15 of 30 EC. In het eerste jaar staan, evenals in de bacheloropleiding, het verwerven van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden op het gebied van gezondheid en welzijn centraal. Dit jaar heeft overeenkomstig de bacheloropleiding drie onderwijseenheden van respectievelijk 15, 15 en 30 EC. In elke eenheid staat een beroepstaak centraal. De beroepstaken zijn ontleend aan de beroepspraktijk van de onderwijsondersteuner niveau 2. In de beroepsproducten werken studenten aan de competenties die nodig zijn om de beroepstaak op het beoogde niveau te kunnen uitvoeren. Ook voor de Ad-opleiding geldt dat alle studenten instromen in het tweede jaar en worden vrijgesteld van het eerste jaar. Voor het Ad-programma geldt dus eveneens dat de competentie die betrekking heeft op de vakinhoud niet in het programma terugkomt. Ook bij deze variant wordt ervan uitgegaan dat studenten als zij instromen al over voldoende vakkennis beschikken. Het tweede studiejaar van de Ad-opleiding is opgebouwd uit twee onderdelen van 15 EC en één van 30 EC. Dit jaar ligt het accent op “het begeleiden van het leren in de binnenschoolse situatie”.

Kennis en kunde

Bachelor en Associate degree

In 2010/2011 heeft de opleiding LGW haar “Body of Knowledge and Skills” (BoKS) vastgelegd in een document (*Overzicht Body of Knowledge and Skills*). De BoKS vormt de basis van de bacheloropleiding LGW. De doorvertaling naar het Ad-programma moet nog plaatsvinden.

Een centraal element van de bachelor- en de Ad-opleiding is dat de student zich op basis van relevante situaties uit de beroepspraktijk verdiept in de theorie, waardoor hij zijn vakdidactische handelen leert onderbouwen en verantwoorden.

Het panel heeft vastgesteld dat de kennis waaraan de opleidingen in de hoofdfase aandacht besteden, kennis van de didactiek betreft. In de hoofdfase wordt, behalve in onderwijseenheid E2, weinig aandacht geschonken aan vakinhoudelijke kennis van het domein van de gezondheidszorg en welzijn. Zoals hierboven beschreven, staat deze in het eerste studiejaar op het programma en gaat de opleiding ervan uit dat instromende studenten door hun werkervaring al een bepaald kennisniveau hebben (zie ook paragraaf *verschillende leerroutes*). Om de aanwezigheid van deze kennis (nog) beter te waarborgen ontwikkelt de opleiding thans een kennistoets die bij de instromende studenten zal worden afgenomen.

Het panel vindt dit een goed initiatief omdat hiermee beter kan worden gewaarborgd dat de instromende studenten over voldoende vakinhoudelijke kennis beschikken. De tweede reden dat de opleiding in de hoofdfase een geringe vakinhoudelijke component kent, is het zeer brede domein van gezondheidszorg en welzijn. De keuze voor een vakinhoudelijk invulling worden door de studenten zelf gemaakt, zodat deze zo goed mogelijk aansluit bij de voorkennis en de ervaring van de instromende studenten. Wel laat de opleiding de studenten hun vakinhoudelijke competenties verbreden in de richting van andere vakgebieden, door hen op basis van een diagnose van hun vakkennis (gebaseerd op de vakinhoudelijke kennisbasis voor Leraar Zorg en Welzijn) producten te laten ontwikkelen die betrekking hebben op andere vakinhoudelijke gebieden dan die waarin zij al thuis zijn (zie ook hierboven). Zoals eerder al is opgemerkt kan de competentie die betrekking heeft op het onderzoeken van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen verder versterkt worden. Het panel stelt aan de hand van onder andere de studentproducten vast dat de kennis die studenten hebben van voldoende niveau is.

De opleiding werkt met een literatuurlijst waarop verplichte en aanbevolen literatuur is opgenomen. De lijst wordt jaarlijks door het docententeam gecontroleerd op actualiteit en relevantie en zo nodig aangepast. Het panel oordeelt positief over de aangeboden literatuur. Wel is zij van mening dat de opleiding voor onderzoek meer verplichte literatuur kan voorschrijven, gezien het belang dat de opleiding aan onderzoek hecht.

In het programma is een helder onderscheid gemaakt tussen beroepsvaardigheden en onderzoeksvaardigheden, waarbij de nadruk op de beroepsvaardigheden ligt. Studenten worden hierin getraind door beroepstaken uit te voeren. Zij trainen ook beroepsvaardigheden in de beroepspraktijk, dat wil zeggen op hun eigen werkplek en in de stage. In het programma staat ten minste zes uur per week geprogrammeerd voor stageactiviteiten. Er zijn stages in de beroepsvoorbereidende en de beroepsopleidende context. De eerste zijn stages in het VMBO en de tweede in een ROC en/of afdeling in een zorg- of welzijnsinstelling. Beroepsvaardigheden worden ook getraind met behulp van simulaties en de VIB-methode (Video Interactie Begeleiding). De vaardigheid om te reflecteren kunnen studenten zich eigen maken in lesbijeekkomsten, tijdens de studieloopbaanbegeleiding en in de coachingsbijeekkomsten. Studenten waarderen het vaardighedenonderwijs, zo blijkt uit evaluaties. Zij zijn in staat om een kritische houding aan te nemen en te functioneren in een professionele context.

De onderzoeksvaardigheden worden getraind binnen de onderzoeksleerlijn. In het laatste leerjaar werken studenten aan de beroepstaak "het onderzoeken van de kwaliteit van onderwijs- en leerprocessen". Zij voeren in dit kader zelfstandig een praktijkgericht onderzoek uit. Maar ook al eerder komen studenten in aanraking met onderzoeksvaardigheden. In het eerste jaar wordt aandacht besteed aan onderzoek, met name aan het leren reflecteren en het aannemen van een onderzoekende houding. In het tweede en derde studiejaar (samen 30 EC) leren studenten om te analyseren, conclusies te trekken en aanbevelingen of een verbetervoorstel te formuleren, betreffende het verbeteren van de leeromgeving, een leerprogramma of het ontwerpen van een toetsinstrument. In de notitie *Onderzoeksleerlijn* beschrijft de opleiding de wijze waarop door de hele opleiding heen aandacht wordt besteed aan onderzoeksvaardigheden. Ondanks deze leerlijn is het

panel, op basis van de studentproducten die het bestudeerd heeft, van mening dat de aandacht voor onderzoek en onderzoeksvaardigheden versterkt kan worden. Dit geldt met name voor de hoofdfase. De opleiding neemt thans initiatieven om de samenwerking met lectoren en kenniskringen te intensiveren. Zo nodigt zij lectoren uit voor het geven van onderwijs en het geven van feedback op het curriculum. Daarnaast neemt het aantal docenten dat participeert in onderzoeken van het lectoraat toe.

Bij de start van elke onderwijseenheid wordt een map uitgereikt waarin een studiehandleiding en een reader met artikelen, casussen en websiteverwijzingen zijn opgenomen. Elke handleiding kent dezelfde opbouw en structuur en bevat informatie over de didactische verantwoording, de toetsing (summatief of formatief), de leerroute, de zogenoemde startdiagnose-opdracht, de voorbereidingsopdrachten en de leerbronnen. Het panel oordeelt hierover positief.

Uit de resultaten van de NSE 2011 blijkt dat 89% van de studenten vindt dat zij over voldoende vaardigheden beschikken om professioneel praktijkgericht onderzoek te kunnen uitvoeren, zoals analytisch denken en het kunnen rapporteren over praktijkgericht onderzoek.

Associate degree

Ook de Ad-studenten verwerven hun beroepsvaardigheden voornamelijk in de beroepspraktijk. Zij zijn evenals de bacheloropleiding minimaal zes uur per week actief in de beroepspraktijk, in de rol van onderwijsondersteuner of praktijkinstructeur in het VMBO of op een ROC of op een leerwerkplaats in een zorg/welzijnsinstelling. Het verschil met de bacheloropleiding is dat bachelorstudenten in het tweede jaar uitsluitend stage lopen in een zorg-/welzijnsinstelling.

Didactisch concept en werkvormen

Bachelor

De LGW gebruikt een leerconcept dat is gebaseerd op zowel bestaande als nieuwe inzichten in het creëren van (competentie)gerichte leeromgevingen (Opleidingsstatuut, pagina 56). De student wordt benaderd als een actieve persoon die zijn leerproces zelfstandig dient vorm te geven. Hij brengt zijn actuele ervaringen, voorkennis en houding in zijn studie in en integreert deze in het leerproces, aldus de opleiding in de kritische reflectie. Om dit te stimuleren begint elke onderwijseenheid met een startdiagnose. De student onderzoekt met behulp van gerichte opdrachten zijn beginsituatie, formuleert leervragen en bepaalt zijn leerdoelen. Hij wordt hierbij begeleid door zowel docenten, begeleiders als zijn medestudenten. Gaandeweg de opleiding worden hogere eisen gesteld aan de zelfsturing van de studenten. Dit komt tot uitdrukking in de opdrachten, de beroepsproducten en de beoordelingscriteria. De docent heeft de taak om studenten te monitoren en feedback te geven op zijn ontwikkeling van de competenties. Hij geeft deze feedback zowel tijdens de lessen, de studieloopbaanbegeleiding als tijdens de coachingsbijeenkomsten (acht keer), tijdens de stagebezoeken en bij het beoordelen van de beroepsproducten.

Andere middelen waarmee de student zoveel mogelijk wordt gestimuleerd tot zelfwerkzaamheid zijn de Video Interactie Begeleiding (VIB), het Collegiaal Ondersteunend Leren (COL) en “critical friends”. Naast deze werkvormen maakt de opleiding gebruik van samenwerkend leren, het uitvoeren van opdrachten en spellen en discussies. Het panel is van mening dat deze werkvormen bruikbaar zijn en oordeelt positief over het gebruik hiervan.

De opleiding vindt het belangrijk dat toekomstige leraren leren om hun aanpak en handelen te expliciteren en te verantwoorden. Hierdoor wordt het leren en de transfer naar de praktijk bevorderd, aldus de opleiding in de kritische zelfreflectie. De opleiding wil een rolmodel zijn voor de wijze waarop zij de lessen vormgeeft. Het gebruik van verschillende werkvormen is hiervan een voorbeeld. De opleiding hanteert hiervoor het principe van “practice what you preach”. Het panel is hier positief over, omdat docenten in hun eigen praktijk ook verschillende werkvormen toe zullen passen.

Uit de *NSE 2011* blijkt dat 91% van de LGW-studenten tevreden is over de werkvormen. Alle studenten vinden dat zij gestimuleerd worden om zelfstandig te leren. Uit de evaluaties van de afgelopen jaren blijkt tevens dat studenten de didactische vormgeving van het onderwijs meer zijn gaan waarderen. De opleiding verklaart deze stijging met name door het gebruik van VIB en coaching. Ook zijn er nieuwe docenten aangetrokken, waardoor de onderlinge uitwisseling over het onderwijs en de werkvormen is geïntensiveerd.

Associate degree

Het Ad-programma is gebaseerd op hetzelfde didactische concept als het bachelorprogramma. Ook de werkvormen zijn dezelfde. Een belangrijk verschil van de Ad-opleiding met de bacheloropleiding is dat in het Ad-programma geen gebruik wordt gemaakt van de VIB-methode en de “critical friends” methode, omdat deze technieken te veel zelfsturing en een aantal specifieke vaardigheden van studenten vragen. In het Ad-programma wordt onder andere gewerkt met allerlei vormen van samenwerkend leren, opdrachten en discussievormen. Ook worden acteurs ingezet tijdens de lessen van de Ad-opleiding.

Begeleiding van studenten

Bachelor

De LGW kent vier vormen van begeleiding. De eerste vorm is de begeleiding tijdens de contacturen (zowel de lessen als de (vaardigheids)trainingen). De begeleiding bij de vaardigheidstrainingen is intensiever dan tijdens de lessen. Elke cursusgroep heeft een eigen groepsdocent. Hij is de schakel tussen de groep en het docententeam. Hij verzorgt tevens de introductie van de cursusgroep en de diplomering.

De tweede vorm van begeleiding is de studieloopbaanbegeleiding (slb). Elke student krijgt bij de start van de opleiding een studieloopbaanbegeleider toegewezen. De slb is gericht op de studievoortgang en de reflectie op de competentieontwikkeling en wil het zelfsturend vermogen van studenten bevorderen. De slb vindt zowel op individueel als op groepsniveau

plaats. Het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) van de student is een belangrijk instrument bij de individuele begeleiding. Tijdens de groepsbijeenkomsten bespreken de studenten elkaars POP.

De derde vorm van begeleiding is de coaching, die halverwege het derde jaar van start gaat. Studenten komen in kleine groepen bijeen, onder begeleiding van een gecertificeerde coach en leren om elkaar als collega-docenten te coachen. In de coaching ligt het accent zowel op het leren coachen als op het gecoacht worden. Dit laatste gebeurt op basis van de eigen coachingsvragen (onder andere uit de stage).

De vierde vorm van begeleiding is de intervisie. Deze vindt plaats gedurende drie intervisiebijeenkomsten in het laatste half jaar van de opleiding. Praktijkvragen en eventuele problemen in de stage of het werk staan centraal in deze bijeenkomsten. En in een intervisiegesprek wordt het persoonlijk functioneren van de student besproken, maar altijd in de context van de werkpraktijk.

Tijdens de bezoekdag hebben de studenten het panel laten weten over het algemeen tevreden te zijn over de begeleiding tijdens de opleiding en de stage. Studenten geven echter ook aan dat zij behoefte hebben aan een meer intensieve begeleiding bij de stage. Dit is ook naar voren gekomen in het gesprek van het panel met een externe begeleider, die een aantal kanttekeningen had. Zo zijn de go/no go momenten tijdens de stage en het afstuderen niet altijd duidelijk, zijn de beoordelingscriteria die de opleiding hanteert bij het afstuderen niet duidelijk genoeg en is de betrokkenheid van de opleiding bij het afstuderen te gering, aldus deze begeleider. De opleiding zou vaker een bezoek aan de stage-instelling af kunnen leggen en vaker feedback kunnen geven op het beroepsproduct. Omdat het panel slechts één externe begeleider heeft gesproken, kan het niet vaststellen of dit een breder gedeelde mening is.

Het panel is evenals de opleiding van mening dat de stagebegeleiding verbetering behoeft. Uit de *NSE 2011* blijkt dat 63% van de studenten tevreden is over deze begeleiding. De opleiding heeft het beleidsvoornemen om de studiebegeleiding op het gebied van stagebezoeken te intensiveren, het CvB van de HAN heeft hier middelen voor beschikbaar gesteld.

Meer in het algemeen merkt het panel over de begeleiding van de afstudeerproducten op dat in de huidige situatie de mate van begeleiding te veel afhangt van de initiatieven van de studenten. Het panel is van mening dat alle studenten recht hebben op een minimale hoeveelheid begeleiding. De mogelijkheden om tijdens stages te leren van ervaringen van studenten onderling, lijken onvoldoende te worden benut.

Associate degree-opleiding

De Ad-opleiding gebruikt grotendeels dezelfde begeleidingsvormen als de bacheloropleiding. Een verschil met de bacheloropleiding is dat de Ad-studenten een coachingstraject doorlopen waarin veel aandacht wordt besteed aan de vaardigheid om stage-ervaringen uit te wisselen.

Verschillende leerroutes

Bachelor

De opleiding kent geen vierjarige route voor havo-instromers vanwege het deeltijdkarakter, dat vraagt om werkzaamheid dan wel stage van twintig uur per week. Studenten, die beschikken over minimaal twee jaar werkervaring als professional in zorg en welzijn (in een omvang van minstens 20 uur per week) kunnen op een later moment instromen in de opleiding. De bacheloropleiding onderscheidt drie leerroutes:

- de driejarige variant voor studenten met een relevant diploma uit de sector gezondheidszorg en welzijn op niveau 4 en ten minste twee jaar werkervaring als professional (niveau 4) in de beroepspraktijk van zorg en welzijn;
- de tweejarige variant voor studenten met een relevant diploma uit de sector gezondheidszorg en welzijn op niveau 5 en ten minste twee jaar werkervaring als professional (niveau 5) in de beroepspraktijk van zorg en welzijn;
- individuele leerroutes voor studenten met een uitgebreidere vooropleiding en beroepservaring. Deze leerroute wordt bepaald op basis van intakegesprekken en instroomassessments.

Met elke instromende student voert de opleiding een individueel intakegesprek, waarin afspraken worden gemaakt over de te overleggen bewijzen. Voor dan wel direct na de start van de opleiding wordt tijdens een instroomassessment getoetst of deze bewijzen zodanig zijn dat de student kan starten met de opleiding.

Associate degree

De Ad-opleiding heeft één leerroute van twee jaar, waarvan studenten in de praktijk alleen het tweede jaar volgen. De Ad-opleiding gebruikt dezelfde wettelijke instroomeisen als de bacheloropleiding. Studenten die het Ad-programma succesvol hebben afgerond, kunnen instromen in het derde studiejaar van de bacheloropleiding. Bij de Ad-studenten wordt evenals bij de bachelorstudenten een instroomassessment afgenomen, waarin wordt nagegaan of zij over voldoende kennis op het gebied van zorg en welzijn beschikken. Er is geen mogelijkheid om in te stromen voor studenten die niet werkzaam zijn in de praktijk.

Alle studenten, in zowel de bachelor als de Ad, die tot op heden zijn ingestroomd, zijn gestart in het tweede of derde jaar. Het eerste jaar van het programma wordt door geen enkele student gevolgd en bestaat hierdoor alleen op papier. Zoals eerder aangegeven, besteedt de opleiding in de hoofdfase weinig aandacht aan de vakinhoudelijke component. De opleiding gaat ervan uit dat de instromende studenten door hun vooropleiding en werkervaringen in voldoende mate vakinhoudelijke kennis hebben. Het panel oordeelt daarom positief over het instroomassessment. Hiermee worden deficiënties van de student in kaart gebracht. Wel is het panel van mening dat in het assessment de kenniscomponent te weinig naar voren komt en dat het assessment nog aangescherpt dient te worden. De opleiding werkt aan een kennistoets, die het kennisniveau van de instromende studenten toetst. Het panel is hier positief over. Hierdoor zal de vakinhoudelijke kenniscomponent beter kunnen worden gewaarborgd. Een andere verbetering ten opzichte van het instroomassessment is dat de kennistoets transparanter is.

Kwaliteit van het personeel

Bachelor

De opleiding heeft haar personeelsbeleid beschreven in het document *Strategisch personeelsplan 2008*. Het beleid is gebaseerd op dat van de HAN.

Tachtig procent van de docenten heeft een masterdiploma. Twee docenten gaan in het najaar van 2012 starten met een masteropleiding. Ruim de helft van de docenten is opgeleid tot eerstegraads leraar. Wat betreft kennis van de werkvelden is de kennis van docenten over de zorgsector het grootst. De opleiding streeft ernaar dat vijftig procent van de medewerkers maximaal vijf jaar geleden ervaring heeft opgedaan in de sector zorg en welzijn of alsnog werkzaam is in een praktijk in deze sector. Bij de selectie van nieuwe docenten zijn deze eisen in de afgelopen jaren gerealiseerd, zo wordt in de kritische reflectie vermeld.

Het panel heeft op basis van de cv's van de docenten vastgesteld dat het docententeam een goed opleidingsniveau heeft. Er zijn (op papier) voldoende mogelijkheden tot bijscholing. Echter, het management zou volgens het panel meer docenten moeten stimuleren om te promoveren.

Docenten blijken meer kennis te hebben over het MBO en HBO dan over het VMBO. Om dit "gat" te dichten huurt de opleiding gastdocenten in, zo vermeldt zij in de kritische reflectie. Het panel oordeelt hierover positief.

Enkele van de docenten zijn tevens als docent en/of adviseur betrokken bij didactische cursussen voor hogeschooldocenten en de ontwikkeling van (e)learning programma's voor verplegend en verzorgend beroepsonderwijs van het transferpunt vaardigheidsonderwijs.

In 2010-2011 hebben nagenoeg alle docenten een leertraject coachingsvaardigheden gevolgd, evenals een intervisietraject en een begeleidingstraject met een of meer eigen coachingsgroepen.

Eén medewerker van de opleiding volgt thans een training SVIB bij Fontys. De training gaat over het toepassen van video-interactie in het onderwijs.

Uit resultaten van de *NSE 2011* blijkt dat de studenten tevreden zijn over de kwaliteit van de docenten. 93% van hen is (zeer) tevreden over de docenten. 84% van hen is tevreden over de praktijkgerichtheid van de docenten.

Uit het *Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2011* (MTO 2011) blijkt dat ook de docenten zelf tevreden zijn. De score was 7,7 op een tienpuntsschaal. De inhoud van hun werk waardeerden zij met de score 8,3.

Associate degree

In de Ad-opleiding zet de opleiding die docenten in, die affiniteit hebben met de doelgroep van de Ad-opleiding. Het zijn met name docenten met ervaring in en kennis van de praktijk van zorg of welzijn, omdat in het Ad-programma de nadruk ligt op het aanleren van beroepsvaardigheden.

Kwaliteit opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is gehuisvest in het gebouw van het voormalige Canisius College in Nijmegen. Het gebouw is waar mogelijk aangepast en geschikt gemaakt voor het huidige onderwijs. In de kritische reflectie vermeldt de opleiding dat de materiële voorzieningen weliswaar toereikend zijn, maar dat verdere verbetering noodzakelijk is.

Bachelor

In vrijwel alle leslokalen zijn whiteboards, flip-overstandaarden en smartboards aanwezig. In bijna het gehele gebouw is draadloos internet.

In het tweede jaar maakt de opleiding, om studenten te trainen in het begeleiden van leerlingen, gebruik van skilllab-ruimtes op een andere locatie van de HAN.

Studenten hebben toegang tot alle studieruimtes van de HAN (ook op andere locaties) en alle bibliotheken van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Studenten kunnen via het HAN intranet gebruik maken van de digitale leeromgeving van de HAN: Scholar. Hierop staan alle opleidingsdocumenten, die zij nodig hebben voor de achtereenvolgende onderwijseenheden. Op Scholar staan ook aankondigingen, mededelingen en roosterinformatie. Twee cursusgroepen doen mee aan een pilot project rond het werken met een digitaal portfolio.

Uit de *NSE 2011* blijkt dat 69% van de studenten (zeer) tevreden is over de studiefaciliteiten. Dit geldt in mindere mate voor de onderwijsruimtes. Vijftig procent is hier tevreden over en 63% van de studenten is tevreden over de bibliotheek en 47% over de digitale leeromgeving. Klachten van studenten gaan over de klimaatbeheersing in de onderwijsruimtes en over de locatie van de bibliotheek (op de hoofdlocatie van de HAN). Inmiddels is het probleem van de bibliotheek opgelost doordat studenten nu niet langer naar deze locatie toe hoeven om literatuur te lenen. Het panel is van mening dat de toegankelijkheid van de bibliotheek en mediatheek op de eigen locatie nog verder kan worden versterkt. Inmiddels werkt de opleiding ook aan een betere klimaatbeheersing. Hiervoor heeft zij de afdeling HAN vastgoed ingeschakeld.

Associate degree

De faciliteiten zijn identiek aan die van de bacheloropleiding. Het enige verschil op het gebied van de voorzieningen tussen het Ad-programma en het bachelorprogramma is dat de Ad-studenten intensiever gebruik maken van de skills labs op een andere locatie van de HAN. Zij oefenen actief met het geven van instructies en het uitvoeren van vaardigheidslessen.

Samenhangende onderwijsleeromgeving

Bachelor en Associate degree

De opleiding streeft naar de realisatie van een krachtige leeromgeving (de Corte 1990), die studenten enerzijds genoeg ruimte biedt om zelfstandig te leren, maar hen ook adequaat ondersteunt. De ondersteuning is in handen van de docenten, begeleiders en medestudenten. De integrale opdrachten die direct ontleend zijn aan de beroepspraktijk vormen hierbij een belangrijk leermiddel. Om een krachtige leeromgeving te kunnen realiseren kiest de opleiding voor methoden als VIB, coaching en COL. Voorzieningen, die nodig zijn om deze methodes toe te passen zijn volgens het panel toereikend.

Borging van de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving

De kwaliteitscoördinator, die lid is van de leerplancommissie, speelt een belangrijke rol in de borging van de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving. Zij bestudeert de resultaten van de evaluaties van de onderwijseenheden en de jaarevaluaties. De opleiding gebruikt onder andere een digitaal evaluatiesysteem, de HBO-spiegel.

De kwaliteitscoördinator vergelijkt de resultaten van de evaluaties met de streefdoelen en doet als lid van de leerplancommissie voorstellen voor verbeteracties. De streefdoelen zijn 3.0 op een vierpuntsschaal ofwel een tevredenheidsscore van 75%. Indien niet aan deze streefdoelen wordt voldaan, worden door de leerplancommissie verbeteracties in gang gezet. De leerplancommissie coördineert en ziet erop toe dat de acties worden uitgevoerd. In het jaarlijkse verslag van de commissie worden de acties geëvalueerd en nog te ondernemen acties beschreven.

Ook de coördinatoren van de onderwijseenheden spelen een rol in de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen en de onderwijseenheden in het bijzonder. Ook zij maken gebruik van evaluatieresultaten, op basis waarvan zij bepalen welke verbeteracties wenselijk zijn. De leerplancommissie bestudeert de voorstellen van de docenten en geeft een terugrapportage naar het docententeam.

Naast de opleidings- en instellingsspecifieke evaluaties wordt de tevredenheid van de studenten elk jaar gemeten met behulp van de Nationale Studenten Enquête (NSE). De resultaten van deze enquête worden besproken in het docententeam en in de opleidingscommissie. De opleidingsmanager maakt op basis van resultaten afspraken met het team over eventuele verbeteracties en ziet toe op de realisatie hiervan. Dezelfde procedure geldt voor de alumni-enquête en het werkveldonderzoek die eens in de twee jaar worden afgenomen.

De tevredenheid van de medewerkers wordt gemeten met behulp van het jaarlijkse HAN medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO). Op individueel niveau voert het management jaarlijks met de docenten R&O-gesprekken. Tijdens deze gesprekken worden afspraken gemaakt over het functioneren van de docent en de eventueel wenselijke deskundigheidsbevordering.

Overwegingen en conclusies

In zowel de bacheloropleiding LGW, als de Associate degree-opleiding van onderwijsondersteuner komen alle competenties aan bod. Het panel merkt hierover op dat de competentie die betrekking heeft op de vakinhoudelijk component van de beide opleidingen vooral in het eerste leerjaar aan bod komen. Aangezien alle studenten instromen in het tweede of derde jaar van de opleiding en deze competentie vooral in het eerste is geprogrammeerd, dienen studenten in een assessment aan te tonen dat zij deze competentie in voldoende mate beheersen. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit ook daadwerkelijk het geval is, maar vindt het positief dat de opleiding thans een kennistoets ontwikkelt, waarmee het vakinhoudelijke kennisniveau van de instromende studenten wordt getoetst. Hierdoor kan de aanwezigheid van deze kennis beter worden gewaarborgd, aldus het panel.

De tweede opmerking van het panel over de aanwezigheid van de competenties in het curriculum van de bacheloropleiding betreft de competentie die betrekking heeft op onderzoek en onderzoeksvaardigheden. Het panel is van mening dat de opleiding hier meer aandacht aan zou moeten besteden, omdat het belangrijk is dat afgestudeerden over voldoende onderzoeksvaardigheden beschikken.

Het door de opleidingen gehanteerde didactische concept sluit volgens het panel goed aan bij de doelgroep van de opleidingen, die bestaat uit studenten, van wie het merendeel al over een ruime mate van werkervaring beschikt. De opleiding benadert hen als actieve personen, die goed in staat zijn om hun leerproces vorm te geven en hierbij gebruik te maken van actuele ervaringen en voorkennis. Een belangrijk principe dat de opleiding gebruikt, is dat van "practice what you preach". Hiermee wil de opleiding een rolmodel voor haar studenten zijn, het panel is hierover positief.

Het panel oordeelt in het algemeen ook positief over de studiebegeleiding. Het is wel van mening dat de begeleiding van studenten tijdens de stages en het afstuderen geïntensiveerd kan worden. De studenten en ook de externe begeleider met wie het panel heeft gesproken vinden dat de opleiding meer betrokkenheid zou moeten tonen bij het verloop van de stage.

Het panel is te spreken over de verschillende leerroutes die de opleiding biedt voor studenten met verschillende vooropleidingen en werkervaring.

Op basis van de bestudeerde cv's en een gesprek met de docenten heeft het panel vastgesteld dat het docententeam van een goede kwaliteit is. Zij hebben een goed opleidingsniveau en voldoende ervaring in en kennis van de beroepspraktijk van het MBO, HBO en VMBO. Alhoewel hun kennis over en ervaring in deze laatste sector minder is dan die van het MBO en HBO. Studenten toonden zich in de gesprek met het panel tevreden over de kwaliteit van de docenten. Dit blijkt eveneens uit de resultaten van de *NSE 2011*.

De opleidingen zijn gehuisvest in een oud monumentaal pand. Studenten blijken matig tevreden over de (studie)faciliteiten. De kwaliteit van de klimaatbeheersing en de toegang tot een bibliotheek en mediatheek behoeven aandacht. De opleiding herkent deze problemen en werkt aan verbetering, aldus het panel.

Het panel concludeert op basis van het bovenstaande dat de opleidingen beschikken over een samenhangende onderwijsleeromgeving, die voldoende basiskwaliteit heeft. Het panel komt tot het oordeel **voldoende** op deze standaard voor zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Bachelor

De opleiding heeft voor toetsing en beoordeling de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- het gebruik van een systeem van toetsing, dat als voorbeeld kan dienen voor haar eigen studenten;
- de bouwstenen van de toetsen zijn de beroepstaken, beroepsproducten en de beroepsprestaties, waarin de competenties zijn geconcretiseerd;
- de beroepstaken hebben een opklimmend complexiteitsniveau;
- bij elk niveau van de beroepstaak horen competenties, die zijn afgeleid van de landelijke bekwaamheidseisen voor leraren (SBL) en het beroepscompetentieprofiel voor de praktijkopleider, dat van Calibris (Toetsbeleidsplan 2011/2012).
- in de jaarlijkse integrale toetsen kunnen studenten laten zien dat zij het vereiste niveau voor de opeenvolgende jaren voor de beroepstaken beheersen;
- toetsen hebben ook de functie om de studenten te sturen in hun ontwikkeling. Hiervoor gebruikt de opleiding feedback. Deze dient handvatten te geven voor de verdere ontwikkeling van de student.

De belangrijkste toetsen waarmee de opleiding de competentieontwikkeling van studenten vaststelt zijn de tentamens en de integrale toetsen. In het *Opleidingsstatuut 2011-2012* geeft de opleiding het 'casco' (kader) hiervoor weer. Hierin maakt zij inzichtelijk op welke wijze de beroepstaken met de bijbehorende competenties met welk soort tentamens worden getoetst, hoeveel EC studenten daarmee kunnen behalen en welke weging wordt toegepast met de overige deeltentamens.

In het overzicht van onderwijseenheden worden per onderwijseenheid de tentaminering, de weging, de compensatiemogelijkheden en de frequentie beschreven (OS/OER, pagina's 71-96).

Een beroepstaak levert meerdere beroepsproducten op. Dit kan zowel een schriftelijk, als een zogenoemd handelingsproduct zijn. Voorbeelden van beroepsproducten zijn een lesontwerp, de uitvoering van een les, een onderzoeksverslag, een toetsinstrument, een artikel of een reflectieverslag (OS/OER, pag. 27-33 en 71-96). De opleiding kent aan elke beroepstaak 7,5 EC of een veelvoud daarvan toe. De hoeveelheid EC wordt bepaald op basis van het belang van de beroepstaak voor het beroep en de gemiddelde duur die nodig is voor de uitvoering van de beroepstaak. De beroepstaak wordt getentamineerd met behulp van (deel)tentamens.

De door de opleiding gebruikte toetsinstrumenten zijn schriftelijke toetsen, performance-assessments en interviews. In elk studiejaar wordt ook een integrale toets afgenomen, die de vorm heeft van een gesprek van de student met twee examinatoren. In deze toets wordt bepaald of de student integraal kan handelen en denken, en inzicht heeft in verbanden tussen de beroepstaken. Deze toetsen zijn een onderdeel van het tentamen van beroepstaak B1 (studiejaar 2), B2 (studiejaar 3) en B3 (studiejaar 4). Studenten dienen minimaal een zes te halen voor de drie integrale toetsen. Het cijfer voor deze toetsen wordt meegewogen in de beoordeling van het tentamen van de centrale beroepstaak (OS/OER, pagina's 35-37 en 105-110). Voor elke integrale toets heeft de opleiding vastgesteld op welk niveau de student de competenties verworven moet hebben.

Het panel oordeelt positief over de toetsing aan het eind van elke OWE. Het toetsen van de vakinhoud gebeurt echter slechts in beperkte mate. Dat geldt voor de gehele opleiding, en tevens voor het instroomassessment (zie standaard 2). Het panel is positief over de kennistoets die de opleiding als aanvulling hierop ontwikkelt waarmee nauwkeuriger kan worden vastgesteld dat de student over voldoende vakinhoudelijke kennis beschikt.

In een aanvullende notitie, die de opleiding na het visitatiebezoek heeft opgestuurd, beschrijft zij het 'vier ogen principe' dat zij toepast bij het beoordelen. Zij noemt dit het 'wakker-model', dat staat voor Waarnemen, Aantekeningen maken, Klassificeren, Kwalificeren, Evalueren en Rapporteren. Waarnemen, aantekeningen maken, Klassificeren en Kwalificeren vinden individueel plaats en Evalueren en Rapporteren komen in gezamenlijkheid tot stand, aldus de opleiding in de notitie. Indien de twee beoordelaars niet tot consensus komen, wordt het oordeel van een derde beoordelaar gevraagd.

De opleiding gebruikt ten aanzien van de afstudeerproducten de oordelen "aangetoond", "deels aangetoond" en "niet aangetoond", zo heeft het panel op basis van de beoordelingsformulieren vastgesteld. Het oordeel "aangetoond" wordt gegeven indien de twee beoordelaars het met elkaar eens zijn dat het product in orde is. "Deels aangetoond" wordt gebruikt in het geval het product in potentie van een voldoende niveau is, maar nog in onvoldoende mate is aangetoond. "Niet aangetoond" wordt gegeven indien een van de twee beoordelaars het product nog niet van een voldoende niveau vindt. Het panel begrijpt na een toelichting van de opleiding deze oordelen, maar vindt ze weinig transparant. Dat geldt ook voor het oordeel in becijfering, het is niet altijd duidelijk waarom een product een bepaald cijfer heeft gekregen.

Behalve de functie van toetsen om vast te stellen of en in welke mate de student de competenties beheerst, gebruikt de opleiding de toetsen ook om studenten te sturen in hun ontwikkeling. De feedback op de toetsen, die altijd door twee examinatoren onafhankelijk van elkaar wordt gegeven is hierbij een belangrijk middel.

Indien een student er niet in slaagt om met een toets aan de voorgeschreven cesuur te voldoen, krijgt hij een tweede kans door het product bij te stellen, aan te vullen of opnieuw te maken. Indien de student dan nog niet aan de cesuur voldoet, wordt dit aan de examencommissie voorgelegd, die al dan niet besluit om de student nog een kans te geven of de student adviseert om met de opleiding te stoppen. De opleiding volgt hiermee het beleid van de HAN.

Om de betrouwbaarheid van de toetsen te waarborgen, worden voor elke toets, de beoordelingscriteria, de weging en de cesuur ontworpen door twee docenten. Zij zijn de coördinatoren van de desbetreffende onderwijseenheden. Voor elke toets is een beoordelingsformulier beschikbaar, dat scoringsregels bevat, die aangeven op welke wijze de scores omgezet moeten worden naar cijfers en welke cesuur daarbij dient te worden gehanteerd. Ondanks deze scoringsregels is het voor het panel weinig transparant en niet altijd inzichtelijk waarom een bepaalde score gehaald wordt.

De examencommissie heeft de verantwoordelijkheid om de kwaliteit van de tentamens, de integrale toetsen en de examens te bewaken. Zij maakt hierbij gebruik van de kaders van de Onderwijs en Examenregeling (OER). De commissie werkt mee aan de ontwikkeling en de uitvoering van het toetsbeleid en zij controleert of de tentamens en toetsen daadwerkelijk alle competenties toetsen.

De leden van de examencommissie volgden in de afgelopen jaren een interne scholing binnen de HAN (Jaarverslag examencommissie, bijlage 9, pagina 25). De examencommissie heeft een extern lid, dat werkzaam is bij het CITO.

Ook de leerplancommissie, de coördinatoren van de onderwijseenheden en de kwaliteitscoördinator spelen een rol bij de bewaking van de kwaliteit van de toetsen. De kwaliteitscoördinator is verantwoordelijk voor het verzamelen, opslaan en verwerken van informatie over het onderwijsproces en het toetsproces.

Omdat de opleiding relatief klein van omvang is, zijn alle docenten gemandateerd om als examinator toetsen te ontwerpen en te beoordelen. Nieuwe examinatoren worden gecoacht en worden “gekoppeld” aan ervaren examinatoren. De toetsontwikkelaars en examinatoren hebben in de afgelopen jaren trainingen van NDO en IOWO gevolgd.

Uit de resultaten van de *NSE 2011* blijkt dat de studenten de beoordelingscriteria duidelijk vinden en van mening zijn dat de toetsing aansluit bij de inhoud van de opleiding. De scores zijn gestegen in vergelijking met de *NSE 2009*, respectievelijk van 70% naar 85% en van 79% naar 85%.

De opleiding veronderstelt dat deze toename van de tevredenheid een gevolg is van acties om de beoordelingscriteria aan te scherpen, de weging en cesuur inzichtelijker te maken en integrale toetsen in te voeren. Het panel oordeelt positief over deze doorgevoerde verbeteracties.

Uit andere evaluatieresultaten blijkt dat 82% van de alumni in 2011 tevreden is over de manier van toetsen van de competenties. 55 % van de studenten is tevreden over het naleven van de nakijktermijn van maximaal twintig dagen. De opleiding onderneemt actie om dit te verbeteren door te werken met twee inleverdeadlines van beroepsproducten. Dit maakt het beter mogelijk om als examiner te anticiperen op pieken in beoordelingsactiviteiten. De eerste ervaringen met deze maatregel zijn volgens de opleiding bemoedigend.

Uit onderzoek onder alumni in 2011 blijkt dat 82% tevreden is over de manier van toetsen van de competenties. Verbeterpunten die zij noemen zijn het toetsen van de competentieontwikkeling in de stage en het toetsen van theoretische kennis.

Associate degree

De toetsing in de Ad-opleiding is in grote lijnen gelijk aan die in de bacheloropleiding. De beroepsproducten en beroepsprestaties sluiten aan bij de beroepstaken van de onderwijsondersteuner. Als eindniveau gelden de Dublin descriptoren van de Short Cycle. De twee integrale toetsen hebben in de Ad-opleiding de vorm van een mondeling assessment en de functie van een tentamen. De integrale toetsen zijn het reflectieverslag inclusief het POP en het Lesplan en de verantwoording hiervan.

De kwaliteit van de toetsing en de beoordeling wordt in de Ad-opleiding op dezelfde wijze gewaarborgd als in de bacheloropleiding. Tot op heden heeft de Ad-opleiding nog geen alumni- en werkveldonderzoek kunnen uitvoeren, vanwege het geringe aantal afgestudeerde Ad-studenten. De opleiding is voornemens in studiejaar 2012-2013 een alumni- en werkveldonderzoek uit te gaan voeren.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Bachelor

De opleiding bepaalt aan de hand van de verschillende OWE'en op niveau 3 of de student het hbo-niveau heeft gerealiseerd. Het afsluitende examen omvat de tentamens en de integrale toets die behoren bij de onderwijseenheden A3 en BE3. Het afsluitende examen is behaald indien de student voor al deze (deel)tentamens minimaal een zes heeft behaald.

De bij het afsluitende examen behorende tentamens zijn beroepsproducten en -prestaties die passen bij het niveau van de startbekwame beroepsbeoefenaar.

Vanaf september 2012 bepaalt de opleiding het eindniveau van de studenten aan de hand van de volgende vier toetsmomenten en/of bijbehorende producten:

- Het verantwoorden van een eigen ontwerp binnen een (organisatie)leerplan (A3). Hiervoor dienen studenten een raamwerk te maken en te verantwoorden waarin een ontwerp van een scholing of leerplanonderdeel is opgenomen en dat een schematische weergave bevat van de plaats die dit ontwerp inneemt binnen het (organisatie)leerplan. De opleiding heeft deze onderwijseenheid ingevoerd in studiejaar 2011/2012, om de kwaliteit van het afstudeerniveau te versterken. Het werkstuk waarmee de onderwijseenheid wordt afgesloten heeft niveau 3.
- het professioneel kunnen hanteren van diversiteit bij het begeleiden van leren in groepen (B3), dat bestaat uit twee deeltentamens. In het eerste moeten studenten een reflectieverslag schrijven over hun eigen competentieontwikkeling en dit aanvullen met observatieformulieren en een ontwikkelingsgericht advies van stagebegeleiders. Het tweede deeltentamen is het organiseren van een workshop op de eigen werk- of stageplek.
- het bevorderen van de eigen professionele ontwikkeling als leraar/opleider (E3). De toetsing van E3 bestaat ook uit twee onderdelen. Het eerste is het schrijven van een artikel over een actueel onderwerp, dat relevant is voor onderwijs en opleiden. Het tweede toetsmoment is de integrale toets, waarbij in een mondeling tentamen wordt getoetst of de student competent is om de beroepstaken B3 en E3 gecombineerd uit te voeren op bachelorniveau. Bij dit gesprek zijn aanwezig de LGW examinerator en een werkvelddeskundige.
- het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek, het schrijven van een onderzoeksrapport en het presenteren van de onderzoeksresultaten (D3).

De studieloopbaanbegeleider speelt een belangrijke rol tijdens het afstudeerproces. Hij bespreekt met de student zijn persoonlijke leerdoelen en adviseert hem bij zijn keuzes voor de thema's van de kennisdeling (B3) en het artikel (E3).

Het panel heeft voorafgaand en tijdens het bezoek producten van afgestudeerden bestudeerd, die voorzien waren van beoordelingsformulieren (zie voor een overzicht hiervan Bijlage 6). Van bachelorstudenten heeft het panel vijftien producten bestudeerd. De opleiding heeft vier producten voor het bezoek aan het panel gestuurd. De overige elf producten heeft het panel op locatie en na het visitatiebezoek bestudeerd.

Het eerste door het panel beoordeelde product is het Artikel (E3). Het tweede onderdeel van E3 is het examengesprek ¹. Voor het Artikel heeft de opleiding drie (algemene) beoordelingscriteria geformuleerd. Dit zijn: 1) het onderbouwen van de relevantie van de gesignaleerde ontwikkeling in de samenleving voor het leren en opleiden, 2) het tonen van kennis en inzicht in deze ontwikkelingen en deze relateren aan ontwikkelingen binnen onderwijs en opleiding en de betekenis die deze heeft voor de rol van de opleider en 3) het innemen van een eigen onderbouwd standpunt over de gesignaleerde ontwikkeling.

¹ Blijft hier buiten beschouwing, omdat het panel dit onderdeel niet heeft beoordeeld.

Na bestudering van de artikelen merkt het panel op dat de meeste artikelen over een actueel en maatschappelijk relevant thema gaan. De kwaliteit van de in de artikelen geformuleerde vraagstellingen loopt nogal uiteen, evenals het gebruik van literatuur. In een deel van de artikelen is het niet duidelijk op welke wijze de informatie is vergaard, dat wil zeggen welke onderzoeksmethoden de studenten hebben gebruikt. Verder vindt het panel de beoordelingscriteria niet concreet genoeg. Desondanks vindt het panel de bestudeerde artikelen van een hbo-niveau. De kwaliteit van de artikelen zou versterkt kunnen worden door studenten al eerder in de studie artikelen te laten schrijven, aldus het panel.

Het tweede door het panel beoordeelde product is het Praktijkonderzoek (D3). Hierbij hanteert de opleiding twee soorten beoordelingscriteria. De eerste criteria betreffen aspecten als de probleemstelling, de aanpak, de resultaten, de conclusies en de vooruitblik. Studenten dienen de door hen gemaakte keuzes te verantwoorden en daarbij gebruik te maken van relevante theoretische inzichten. Ook dienen zij op een correcte wijze te verwijzen naar relevante bronnen. De tweede soort beoordelingscriteria heeft betrekking op de wijze van samenwerking met relevante actoren tijdens het onderzoek.

Na de bestudering van de onderzoeksverslagen komt het panel tot de volgende bevindingen. De probleemstelling is volgens het panel in het algemeen van een voldoende kwaliteit en is maatschappelijk relevant. Studenten hebben bij de uitvoering van de onderzoeken verschillende onderzoeksmethodes gebruikt. Over de conclusies en de vooruitblik merkt het panel op dat deze niet in alle onderzoeksverslagen concreet genoeg zijn uitgewerkt. Andere aandachtspunten zijn: het gebruik van (internationale) literatuur en in een aantal gevallen het taalniveau. Het panel is van oordeel dat alle onderzoeksverslagen aan het hbo-niveau voldoen.

Het derde door het panel beoordeelde afstudeerproduct is het Reflectieverslag (B3). B3 bestaat uit nog een tweede onderdeel, namelijk: Kennisdeling, een geormerkte workshop². De beoordelingscriteria voor het Reflectieverslag zijn: het aantonen en verantwoorden van het planmatig kunnen werken aan je ontwikkeling, onder andere vanuit relevante wetenschappelijke theorieën, je eigen handelen kritisch kunnen bekijken en hierbij gebruik maken van feedback van anderen, het inzichtelijk maken op welke wijze je diversiteit in groepen hanteert, welke daarin je sterke kanten en uitdagingen zijn en op welke wijze je jezelf verder hebt ontwikkeld en tot slot wat de invloed is geweest van kennisdeling op jezelf en je medestudenten.

De eerste conclusie van het panel over de reflectieverslagen (B3) is dat de omvang ervan nogal uiteenloopt. Het panel is van mening dat enkele van de verslagen te lang zijn. Het panel oordeelt positief over het gebruik van een theoretisch model voor reflectie (Korthagen) door enkele studenten. De meeste verslagen zijn echter beschrijvingen van processen. In deze verslagen is volgens het panel geen sprake van daadwerkelijke reflectie. Hierdoor is het onduidelijk wat de student heeft geleerd ofwel nog moet bijleren. Ook de schriftelijke feedback van de docenten op de verslagen biedt hiervoor volgens het panel te weinig houvast.

² Blijft hier buiten beschouwing, omdat het panel dit onderdeel niet heeft beoordeeld.

Ten aanzien van de kwaliteit en het niveau van het taalgebruik en de opzet van het verslag merkt het panel op dat deze nogal verschillen per student en uiteenlopen van zwak tot goed. Het panel is ondanks deze kanttekeningen van mening dat alle reflectieverslagen van een voldoende hbo-niveau zijn. Het panel stelt vast dat de zelfreflectie van studenten en de feedback daarop door docenten aandacht behoeft.

Ten aanzien van de twee performances die studenten uitvoeren als afstudeerproduct (het examengesprek en de workshop) merkt het panel op dat het relevante onderdelen zijn om het eindniveau van een student mee aan te tonen. Het panel is echter niet in staat geweest om deze mee te nemen in de beoordeling.

Associate degree

De Ad-student heeft het beoogde eindniveau gerealiseerd indien hij naast de tentamens die behoren bij de beroepstaak A1: het ontwerpen van een krachtige leeromgeving ook het afsluitende examen heeft behaald. Dit examen omvat de tentamens die horen bij de onderwijseenheden BE1: Visie op leren en begeleiden van leerlingen.

Studenten uit de Ad-opleiding maken geen afsluitend werkstuk. Voor het behalen van het afsluitende examen dient een Ad-student alle onderdelen met een zes of hoger te hebben afgesloten. Bij de Ad-studenten wordt, evenals bij de bachelorstudenten, een werkvelddeskundige gevraagd om als extern toezichthouder op te treden. Hij dient het niveau van de vraagstelling en de beantwoording bij het afsluitende examen te bewaken.

Het panel heeft van vier Ad-afgestudeerden producten bestudeerd. Twee voorafgaand aan het bezoek en twee op locatie. Van de vier bestudeerde producten vindt het panel de producten van één student van een redelijk goed niveau en van de andere studenten van een net voldoende Ad-niveau. Het panel vindt de beoordelingscriteria voor de Ad-producten duidelijker dan die voor de bachelorproducten.

Het verschil in het gerealiseerde niveau tussen de Ad-afgestudeerde en de bachelor-afgestudeerde bestaat er uit dat de Ad-afgestudeerde tentamens maakt horend bij beroepstaken op niveau 1 (laag-complex niveau), terwijl de bachelorstudent tentamens maakt horend bij niveau 3 (complex niveau).

Overwegingen en conclusie

Het panel is van mening dat zowel de bachelor- als de Ad-opleiding over een adequaat systeem van toetsing beschikken. Het panel is positief over het feit dat er altijd twee beoordelaars betrokken zijn bij de beoordelingen. Ook heeft het panel tevreden vastgesteld dat er voor alle toetsen beoordelingsformulieren zijn. Minder positief is het panel over de beoordelingscriteria. Het panel vindt deze in het algemeen niet concreet genoeg en mager. Het panel vindt het jammer dat de opleiding in 2011 het aantal criteria voor enkele onderdelen, waaronder het artikel, heeft ingeperkt. Ten aanzien van de beoordelingscijfers die worden gegeven merkt het panel op dat deze af en toe wat aan de hoge kant zijn.

Ten aanzien van het gerealiseerde eindniveau heeft het het panel moeite gekost om inzicht te krijgen in de wijze waarop de opleiding het eindniveau vaststelt. Omdat het tot op heden drie producten waren die het eindniveau bepaalden, heeft het panel een weging van producten per afgestudeerde student moeten maken. Het panel komt op basis van deze weging tot de conclusie dat alle vijftien bachelorstudenten het hbo-niveau hebben gerealiseerd. Enkele afgestudeerden voldoen krap aan het hbo-niveau, maar ook enkele afgestudeerden voldoen hier ruim aan. Het is positief dat de opleiding verbeteracties uitvoert ten aanzien van het afstudeerniveau, zoals de invoering van onderwijseenheid A3.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding tot het oordeel voldoende op deze standaard.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordelen Bachelor (deeltijd)	Oordelen Associate degree (deeltijd)
1 <i>Beoogde eindkwalificaties</i>	Voldoende	Voldoende
2 <i>Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende	Voldoende
3 <i>Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding 2de graads Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn (deeltijd) en de Associate degree Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn (deeltijd) als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Beoordelingscriteria

Het panel stelt vast dat de beoordelingscriteria bij het afstuderen concreter en transparanter moeten worden geformuleerd. Zo is de cesuur tussen “aangetoond”, “deels aangetoond” en “niet aangetoond” nu onvoldoende inzichtelijk.

Begeleiding tijdens afstuderen

Het panel stelt vast dat de betrokkenheid van de opleiding bij de student gedurende de afstudeerfase sterker kan worden neergezet. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door meer interactie tussen docent/student danwel student/student te realiseren.

Go/no go momenten

In het gesprek van het panel met een externe begeleider is naar voren gekomen dat voor hen de go/no go momenten tijdens de stage en het afstuderen niet altijd duidelijk zijn. Het panel is van mening dat de opleiding hier nog een verbeterslag kan maken.

Intake

Het intake-assessment dient verder te worden aangescherpt.

Internationalisering

Op het gebied van internationalisering gebeurt nog vrij weinig, dit verdient de komende periode meer aandacht.

Onderzoeksvaardigheden

Er kan meer aandacht gegeven worden aan de onderzoeksvaardigheden waarin studenten worden getraind. In de producten en artikelen komt naar voren dat hun vaardigheid op dit punt behoorlijk aangescherpt kan worden.

Reflectievaardigheden

De reflectieve vaardigheden van studenten laten soms te wensen over. Er zou meer aandacht besteed moeten worden aan de manier van reflecteren (kwaliteit) en minder aan hoe vaak er gereflecteerd wordt (kwantiteit). De opleiding dient hiermee meer rekening te houden in de beoordeling van en feedback op de reflectieverslagen.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

1. Een goede leraar is interpersoonlijk competent. Hij kan op een goede, professionele manier met leerlingen omgaan.
2. Een goede leraar is pedagogisch competent. Hij kan de leerlingen in een veilige werkomgeving houvast en structuur bieden om zich sociaal-emotioneel en moreel te kunnen ontwikkelen.
3. Een goede leraar is vakinhoudelijk en didactisch competent. Hij kan de leerlingen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die iedereen nodig heeft in de hedendaagse samenleving.
4. Een goede leraar is organisatorisch competent. Hij kan zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in zijn groep of klas.
5. Een goede leraar is competent in het samenwerken met collega's. Hij kan een professionele bijdrage leveren een goed pedagogisch en didactisch klimaat op de school, aan een goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie.
6. Een goede leraar is competent in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij kan op een professionele manier communiceren met ouders en andere betrokkenen bij de vorming en opleiding van zijn leerlingen.
7. Een goede leraar is competent in reflectie en ontwikkeling. Hij kan op een professionele manier over zijn bekwaamheid en beroepsopvattingen nadenken. Hij kan zijn professionaliteit ontwikkelen en bij de tijd houden.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

LGW:

Studiejaar 1

E-01: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (15 EC)

De student leert op methodische wijze te reflecteren op het eigen beroepsmatig handelen om vandaar uit weer nieuwe leerpunten te destilleren en zich verder te bekwamen op vakinhoudelijk gebied.

E-02: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (15 EC)

De student verbreedt de eigen kennis, inzicht en vaardigheden op vakinhoudelijk gebied.

E-03: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (30 EC)

De student ontwikkelt een visie op het vakgebied van de professional G & W.

Studiejaar 2

E1: Ontwikkelen van jezelf als opleider G&W (15 EC)

De student leert planmatig te werken aan zijn ontwikkeling tot leraar/opleider G&W.

Daarnaast leert hij een consistente visie op leren en opleiden te ontwikkelen en uit te dragen.

A1: Ontwerpen van een krachtige leersituatie (15 EC)

De student leert de kwaliteit van de leeromgeving te analyseren en te verbeteren, door voor (een onderdeel van) de leeromgeving een verbeterontwerp te maken dat de zelfstandigheid van de leerling(en) ondersteunt.

B1: Begeleiden van leerlingen bij het ontwikkelen van beroepsvaardigheden (30 EC)

De student leert hoe hij het leerproces van de individuele leerling/stagiair in de beroepspraktijk van zorg en/of welzijn kan vormgeven, uitgaande van de visie op leren en opleiden die is afgeleid van het competentiegericht opleidingsmodel.

Studiejaar 3

A2: Ontwerpen van krachtige leeromgevingen voor groepen (15 EC)

De student leert een doeltreffend en samenhangend leerprogramma voor een groep leerlingen te ontwerpen dat de zelfstandigheid van de leerlingen ondersteunt en recht doet aan de specifieke kenmerken van de groep leerlingen.

B2: Begeleiden van leeractiviteiten van groepen leerlingen (30 EC)

De student leert hoe hij het leerproces van groepen leerlingen kan stimuleren, ondersteunen en bewaken. Hij leert het leerproces van groepen studenten te activeren en op gang te houden.

C: Beoordelen en evalueren van leerprocessen en leerproducten (15 EC)

De student leert een (competentiegericht) toetsinstrument te ontwikkelen en af te nemen, toetsresultaten te interpreteren en op basis hiervan een advies aan de leerlingen te geven.

Studiejaar 4

E2: Ontwikkelen: naar een bredere professionaliteit (15 EC)

De student leert de eigen vakinhoudelijke bekwaamheid te verbreden en leert daarnaast een etalagebijeenkomst te ontwerpen en uit te voeren met deze nieuw ontwikkelde deskundigheid als inhoud.

D3: Praktijkonderzoek naar aspecten van de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen (15 EC)

De student leert een praktijkonderzoek opzetten en uitvoeren naar (aspecten van) de kwaliteit van leer- en onderwijsprocessen in de organisatie waar hij werkt en/of stage loopt. De student leert zijn keuzes met veranderkundige en didactische argumenten te onderbouwen.

Binnen de afstudeerdifferentiatie:

A3: Verantwoorden van een eigen ontwerp binnen het (organisatie)leerplan (7,5 EC)

De student leert de eigen onderwijs- of opleidingspraktijk in een breder perspectief te plaatsen. Zij maken een ontwerp voor een onderdeel van het leerplan (of 'corporate curriculum'), dat zij uitwerken tot op het niveau van een raamwerk.

B3 Begeleiden van leeractiviteiten van groepen (15 EC)

De student leert hoe hij het leerproces van leerlingen in groepen kan stimuleren, ondersteunen en bewaken. Hij kan omgaan met verschillende vormen van diversiteit. Hij kan de interventies die hij kiest pedagogisch, didactisch en vakinhoudelijk verantwoorden.

E3: Ontwikkelen van het beroep: bevorderen van de eigen professionele ontwikkeling als leraar/opleider en die van de hele beroepsgroep (7,5 EC)

De student leert actuele ontwikkelingen in de samenleving, die van invloed zijn op het onderwijs en het leren in organisaties, te signaleren, te analyseren en te beoordelen op relevantie voor zijn professionele identiteit.

Ad OGW

Studiejaar 1

E-01: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (15 EC)

De student leert op methodische wijze te reflecteren op het eigen beroepsmatig handelen om vandaar uit weer nieuwe leerpunten te destilleren en zich verder te bekwamen op vakinhoudelijk gebied.

E-02: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (15 EC)

De student verbreedt de eigen kennis, inzicht en vaardigheden op vakinhoudelijk gebied.

E-03: Ontwikkelen van de vakinhoudelijke bekwaamheid als professional G&W (30 EC)

De student ontwikkelt een visie op het vakgebied van de professional G & W.

Studiejaar 2

E1: Ontwikkelen van jezelf als onderwijsondersteuner G&W (15 EC)

De student leert planmatig te werken aan zijn ontwikkeling tot onderwijsondersteuner G&W. Daarnaast leert hij een consistente visie op leren en opleiden te ontwikkelen en uit te dragen.

A1: Ontwerpen van een krachtige leersituatie (15 EC)

De student leert de kwaliteit van de leeromgeving te analyseren en te verbeteren, door voor (een onderdeel van) de leeromgeving een verbeterontwerp te maken dat de zelfstandigheid van de leerling(en) ondersteunt.

B1: Begeleiden van leerlingen bij het ontwikkelen van beroepsvaardigheden (30 EC)

De student leert leerlingen en stagiaires te motiveren, begeleiden en ondersteunen bij het aanleren van beroepsvaardigheden. Hij leert hierbij zijn handswijze didactisch, pedagogisch en vakinhoudelijk te verantwoorden.

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Mevrouw L.G. Jansen-de Ruijter, voorzitter

Mevrouw Jansen-de Ruijter is ingezet vanwege haar expertise op het gebied van beroepsopleidingen in de gezondheidszorg. Zij is manager Meander Academie in het Meander Medisch Centrum en eindverantwoordelijk voor de Meander Academie, diens medewerkers en resultaten (jaarplan Meander Academie). De Meander Academie faciliteert, adviseert en ondersteunt ten aanzien van medische, bedrijfs- en zorgopleidingen en wetenschappelijk onderzoek binnen Meander Medisch Centrum. Binnen de Meander Academie is tevens de Mediatheek & Studielandschap gevestigd. Als teammanager Opleidingen in het Meander Medisch Centrum was zij verantwoordelijk voor de bedrijfsopleidingen, beroepsopleidingen, medische opleidingen, loopbaancentrum en opleidingsontwikkeling binnen het opleidingscentrum. Als Manager Beroepsopleidingen Opleidingscentrum UMC Utrecht was zij eindverantwoordelijk voor de beroepsopleidingen Gezondheidszorg, te weten operatie- en anesthesiemedewerker, radiodiagnostisch laborant en praktijkopleidingsdeel hbo en mbo verpleegkunde. Mede-initiator en -ontwikkelaar van de LOI - hbo verpleegkunde. Mevrouw Jansen-de Ruijter heeft uit opleiding en werkervaring kennis van het accreditatiesysteem. Voor deze visitatie is zij aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009 – 2010	Voortgezette Opleiding Organisatie & Management
2005 – 2006	NLP practicioner
2004	Trainer Sociale en Communicatieve vaardigheden
2003	Management Development Leergang
2000 – 2002	Propedeuse Toegepaste Onderwijskunde
1998	1e graads Docentenopleiding Gezondheidszorg
1996 – 1998	2e graads Lerarenopleiding Verpleegkunde
1990 – 1991	Management voor Middenkader
1984 – 1988	Inservice verpleegkunde
1982 – 1984	Hbo Fysiotherapie
1976 – 1982	MAVO / HAVO

Werkervaring:

2009 – heden	Manager Meander Academie in het Meander Medisch Centrum
2006 – 2009	Teammanager Opleidingen in het Meander Medisch Centrum
2002 – 2006	Manager Beroepsopleidingen Opleidingscentrum UMC Utrecht
1998 – 2002	Opleider / opleidingsadviseur
1997 – 1998	Docent verpleegkunde
1984 – 1997	Verpleegkundige / teamleider

Overig:

- Lid van het Regionaal Overleg Zorg- en Onderwijsinstellingen
- Freelance trainer professionele communicatie en samenwerking, persoonlijke effectiviteit en zangworkshops

De heer drs. R. Heijnen

De heer Heijnen is ingezet als panellid vanwege zijn expertise op het gebied van onderwijs in de gezondheidszorg. Hij heeft veel inzicht in de procesmatige kant van het accreditatiestelsel door zijn visitatietrajecten in Vlaanderen. Tevens heeft hij hierdoor veel inzicht in de kwaliteit van collega opleidingen. De heer Heijnen heeft door opleiding en werkervaring veel expertise op het gebied van (internationaal) gezondheidszorgonderwijs. Voor deze visitatie is de heer Heijnen aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1998 – 2003 vanuit bureau META deelname aan korte (internationale) scholingstrajecten gericht op onderwijsvernieuwing in meest brede zin, maar vooral toegepast binnen de gezondheidszorg.
- 1983 – 1987 doctoraalstudie Gezondheidswetenschappen Rijksuniversiteit Limburg (huidige Universiteit van Maastricht), differentiatie: Verplegingswetenschap met verdieping in ontwikkeling en begeleiding van veranderingstrajecten binnen de verpleging en onderwijskundige achtergronden van opleidingen in de gezondheidszorg
- 1979 – 1982 inservice-opleiding tot A-verpleegkundige in het Medisch Centrum Geleen
- 1977 – 1978 propedeuse geneeskunde, Katholieke Universiteit Nijmegen
- 1970 – 1977 Atheneum-B, scholengemeenschap St.Michiel te Geleen

Werkervaring:

- 2001 – heden Teamcoördinator binnen de HBO-V opleiding, Hogeschool Zuyd
- 1999 – 2006 Consulent in een tweetal grootschalige onderwijsvernieuwingsprojecten in Zuid-Afrika (resp. Tshwane University of Technology en University of Venda, in samenwerking met de Universiteit van Maastricht)
- 1998 – 2003 Consulent Probleemgestuurd Onderwijs voor bureau META (adviesgroep voor PGO onder verantwoordelijkheid van de Faculteit Gezondheidszorg).
- 1989 – heden Docent verpleegkunde, Hogeschool Zuyd (voorheen Hogeschool Sittard en Hogeschool Limburg).
- 1987 – 1989 Staffunctionaris verplegingsdienst voor het Maaslandziekenhuis (Sittard-Geleen), opzetten en introductie project 'Patiënt Gerichte Zorg'.
- 1982 – 1983 A-verpleegkundige afdeling neurologie/dermatologie Medisch Centrum Geleen

Overig:

- 2009 - 2010 lid Taskforce Verpleegkunde, een werkgroep t.b.v. het curriculum
- 2007 – heden projectbureau LUNA (an innovative taskforce for international cooperation in health care education), Hogeschool Zuyd; verzorgen van projectmanagement voor (ontwikkelings)samenwerkingsprojecten voor de faculteit Gezondheidszorg van Hogeschool Zuyd en leveren van inhoudelijke bijdragen op onderwijskundig vlak. Projectervaringen o.a. in Zuid Afrika., Tanzania, Jemen en in diverse netwerken.
- 2005 – heden voorzitter European Network for Nursing in higher Education (ENNE), samenwerking van 14 Europese opleidingen ter verbetering van de kwaliteit van hun opleidingsprogramma's.
- 2004 – heden Deelname aan visitatiepanels hbo-bacheloropleidingen voor Verpleegkunde in opdracht van de VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) en NQA, alsmede hbo-bacheloropleiding Docent Gezondheidszorg en Welzijn en Sociaal Pedagogische Hulpverlening

- 2003 - heden docent/assessor in interne deskundigheidsbevorderingsprogramma's van Hogeschool Zuyd, te weten de cursus 'de vaardige docent' en de (geaccrediteerde) docentenopleiding.
- 1995 – heden drie keer per jaar deelname aan internationale workshops, congressen en symposia betreffende gezondheidszorgonderwijs als trainer, organisator of (key-note) speaker.

Mevrouw A.M. Meertens

Mevrouw Meertens is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van lerarenopleiding gezondheidszorg en welzijn. Mevrouw Meertens is adjunct directeur Welzijn & Onderwijs aan het Albeda College te Rotterdam, waar zij eveneens als onderwijs manager, teamleider en docent gewerkt heeft. Sinds juni 2009 is zij lid van de Werkveld Advies Commissie Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn Hogeschool Rotterdam en van daaruit betrokken bij de studiehandleiding, opleidingskaders, toetsplannen en dergelijke. Voor deze visitatie heeft mevrouw Meertens onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1989 1^e graad maatschappijleer
 1989 MO B Pedagogiek
 1984 MO A Pedagogiek
 1975 NXX

Werkervaring:

- 2011 – heden Adjunct directeur Welzijn & Onderwijs Albeda College – Rotterdam
 2007 – 2011 Onderwijs Manager branche Welzijn & Onderwijs
 1997 – 2007 Teamleider SPW team
 1984 – 1997 Docent middelbaar beroepsonderwijs Agogisch Werk
 1975 – 1984 Docent lhno mhno

Overig:

- 2009 – heden Lid Werkveld Advies Commissie Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn Hogeschool Rotterdam
 2005 Lid Klankbordgroep voor het kwalificatie dossier Medewerker Maatschappelijke Zorg
 1998 Meegewerkt aan het tot stand komen van de service documenten voor de SPW 4 opleiding bij het kennis centrum Calibris
 1997 – 1999 Lid klankbordgroep kwalificatiestructuur en eindtermen welzijn

Mevrouw M. Benli

Mevrouw Benli is ingezet als studentlid. Zij volgt de hbo bachelor opleiding tot Leraar Gezondheidszorg en Welzijn bij Fontys Hogescholen in Tilburg, waar zij actief deelneemt in de SDO (overleg en doorgeefluik tussen studenten en docenten). Mevrouw Benli is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Benli aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2010-heden	hbo bacheloropleiding docent Zorg en Welzijn – Fontys Hogescholen
2011	Cursus werkbegeleiding voor gevorderden
2010	Cursus Train de trainer Allochtone probleemjongere (Power)
2010	Cursus Intercultural Awareness
1992-1995	Inservice opleiding tot psychiatisch verpleegkundige (nivo 4)
1988-1991	Hohere Handelsschule in Herzogenrath (Duitsland)

Werkervaring:

2004- heden	Afdeling cognitieve stoornissen (dementerende ouderen) bij GGZ Tilburg Hof 1B
1998-2004	Invalwerk via uitzendbureau: <ul style="list-style-type: none">- ouderen- jeugd (adhd, eetstoornissen, autisme e.d)- crisis volwassenen/jeugd- dubbele diagnose- geestelijk gehandicapten- naschoolse opvang- peuterspeelzaal
1995-1998	Kinder en Jeugdpsychiatrie Herlaarhof als verpleegkundige (Vught)

Mevrouw drs. M.E. Voorthuis

Mevrouw Voorthuis beschikt zowel door haar opleiding als door haar werk over een brede onderwijskundige kennis van en ervaring met het hoger onderwijs. Zij heeft een groot aantal jaren gewerkt als senioronderzoeker en -adviseur op het terrein van het hoger onderwijs en de bve sector. Voor het hoger onderwijs voerde zij een groot aantal onderzoeken en adviestrajecten uit, die onder andere betrekking hadden op de implementatie en evaluatie van tal van onderwijskundige vernieuwingen, alsook op kwaliteitszorg. Andere terreinen waarop zij onderzoek deed en adviestrajecten uitvoerde zijn studiebegeleiding en studieloopbanen, studiekeuzeprocessen en de positie van allochtone studenten in het hoger onderwijs. Daarnaast was zij gedurende een aantal jaren projectleider van een monitorproject van management- en verkooptrainingen bij een gerenommeerd internationaal bedrijf voor managementtrainingen. Zij heeft talloze publicaties over het hoger onderwijs op haar naam staan.

Als auditor heeft zij ruime ervaring binnen verschillende domeinen in zowel het hoger beroepsonderwijs, als het universitaire onderwijs. Mevrouw Voorthuis heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1973	Diploma Pedagogische Academie
1985	Doctoraal Pedagogische Wetenschappen, met het hoofdvak Onderwijskunde en de bijvakken Organisatiesociologie en Bestuurskunde
1989	Leergang Modulair Onderwijs bij het Nederlands Studie Centrum
1992	Cursus Gegevensverwerking met Data Entry en SPSS/PC+
1995	Training Krauthammer International
2000	Cursus Vergelijking ATLAS/ti-Nvivo
2010	Training NVAO

Werkervaring:

- 1973 - 1977 Docent in het basisonderwijs
- 1985 - 2002 Onderzoeker en adviseur bij de sectie hoger onderwijs van het SCO-Kohnstamm instituut van de Universiteit van Amsterdam
- 2002 - 2004 Secretaris bij de afdeling Kwaliteitszorg van de HBO-raad
- 2004 – 2010 Accountmanager Netherlands Quality Agency
- 2004 - heden Senior-auditor en -adviseur Netherlands Quality Agency
- 2005 Als secretaris vanuit NQA gedetacheerd bij Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Maandag 4 juni

12.30-13.30u.	Lunch en kennismaking
13.30-18.30u.	Materiaalbestudering (15.30 – 16.00 Rondleiding en spreekuur)

Dinsdag 5 juni

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
08.30-09.15u.	Blok Inhoud I: afstuderen	<u>Externe beoordelaars examengesprek:</u> Karin Gomes ('opleider in de praktijk', Hedwig S.) Wilma Damen ('Ad onderwijsondersteuner', Henriette K.) <u>Externe begeleider:</u> Mevr. Jennine Rook (Hedwig S.) <u>Docenten:</u> Lenie Raats (als coördinator BE3) Godelieve Huijbregts (Jolanda M.) Anoeska van den Wildenberg (andere afgestudeerden) Marlies Van Winkelhof (Eefje v. Natter)
09.30-10.15u.	Blok inhoud II: afstuderen en studiejaar 3 en 4	<u>Studenten, alumni Ba:</u> Jolanda Messing Natasja van Ingen Hedwig Slakhorst <u>Alumni Ad, tevens jaar 3 en 4 Ba studenten:</u> Henriette Kolkman Alexandra Kramer Overige studenten, jaar 3 en 4: Imre Giesselbach (tevens lid van de opleidingscommissie)
10.30-11.15u.	Blok III: inhoud studiejaren 1 en 2	Steven Frowein, studie jaar 2 (het 1 ^e van driejarige route, start september 2011) Raymond van den Broek (idem) Nynke Elgersma (het 1 ^e van driejarige route, start februari 2012) (Ad) Jerobeam Hamelink (Ad traject, gestart september 2011)
11.30-12.15u.	Lunchpauze en overleg	Panel

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.15-13:00u.	Gesprek met docenten	Anoeska van den Wildenberg, schrijver toetsbeleid, docent A2 Ellen Leenaarts, docent A3, B2, BE3 Marlies van Winkelhof, schrijver KR, docent BE3 Eline Verweij, docent B1, C3 en D3 Cecile Kienhorst, docent B1 en D3 Eveline Gradussen, docent E2 Lenie Raats, coördinator BE3, verantwoordelijk voor 'begeleiding' studenten
13.15-14.00u.	1 ^e Gesprek opleidingsmanagement	Thijs Lemmen (opleidingsmanager) Godelieve Huijbregts (voorzitter leerplancie)
14.15-15.00u.	Blok borging	<u>Examencie:</u> Nollie Bekkers, vz Ellen Leenaarts, secr. Anoeska van den Wildenberg, lid (ook van leerplancie!) Marlies van Winkelhof, LPC en KWZ, tevens lid opleidingscommissie Godelieve Huijbregts, vz LPC, coördinator praktijkleren en Ad program
15.00-15.45u.	Extra gesprek	Eventueel
16.00-16.45u.	Beoordelingsoverleg panel	panel
16.45-17.30u.	2 ^e gesprek opleidingsmanagement	Thijs Lemmen en leden LPC: Marlies van Winkelhof Godelieve Huijbregts Anoeska van den Wildenberg

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

- De eindkwalificaties van de opleiding.
- Het concreet gebruikte nationale kwalificatieraamwerk of domeinspecifieke referentiekader.
- Een inzicht in de relatie van de eindkwalificaties met (bijvoorbeeld) de Dublin descriptor, voor zover het betreffende kwalificatieraamwerk hierin niet voorziet.
- Documenten met betrekking tot internationale kwalificatieraamwerken of domeinspecifieke referentiekaders, voor zover die zijn gebruikt.
- Documenten met betrekking tot het curriculum (bijvoorbeeld studiegids), waarin zijn opgenomen:
 - een beknopt curriculumoverzicht, waarin de opbouw van de studiejaren overzichtelijk is weergegeven, inclusief het aantal studiepunten (EC) per onderdeel
 - beschrijvingen van onderwijseenheden, waarin zijn vermeld: eindkwalificaties, leerdoelen, beknopte inhoud, voorgeschreven literatuur, werkvormen, toetsvormen, studiepunten en docent
 - literatuurlijst (verplichte en aanbevolen literatuur)
- Onderwijs- en Examenregeling
- Een samenvattend overzicht van de docenten met informatie over (dus geen cv's):
 - naam, functie, omvang aanstelling
 - opleidingsachtergrond en graad
 - vakspecifieke kennis
 - onderwijskundige en didactische kwalificaties
 - kennis van, ervaring in en relaties met de beroepspraktijk.
- Opleidingsspecifiek onderwijsbeleidsplan en toetsbeleidsplan.
- Opleidingsspecifiek onderzoeksbeleidsplan (indien relevant).
- Een representatieve selectie (spreiding in vakgebieden) uit het studiemateriaal, zoals:
 - readers, syllabi en essentiële boeken
 - moduleboeken en handleidingen of studiewijzers
 - projectopdrachten en studentproducten
- Toegang tot de elektronische leeromgeving.
- Verslagen van overleg in relevante commissies en/of organen.
- Documenten waaruit blijkt:
 - op welke wijze de kwaliteit van de toetsen en beoordeling worden geborgd
 - dat de toetsen en beoordeling valide en betrouwbaar zijn
- Stage- en afstudeerhandleidingen
- Overzichtslijst met alle afstudeerwerken van de laatste twee jaren (of portfolio's en/of werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid) met daarop vermeld: naam student, het studentnummer, de afstudeerdatum, de variant en de locatie van de opleiding, de behaalde resultaten in de afstudeerfase (cijfer beoordeling eindwerkstuk, cijfer mondelinge verdediging, eindcijfer afstuderen), de aanwezigheid van de ingevulde en ondertekende beoordelingsformulieren). Ook alle afstudeerwerken van de laatste twee jaren van eventuele varianten worden in de lijst opgenomen.

In het geval er sprake is van een AD-programma dat volledig moet worden beoordeeld (zie hoofdstuk 4 in het protocol), levert de opleiding daarvan een afzonderlijke lijst aan met de afstudeerproducten van de laatste twee jaren (indien van toepassing).

- Uit het overzicht van de afstudeerproducten selecteert de opleiding vier afstudeerproducten met gemotiveerde beoordelingen, evenwichtig gespreid in een range van net voldoende tot zeer goed. In het geval van meerdere varianten worden van alle varianten afstudeerproducten in deze selectie van vier meegenomen. Bij een volledig doorlopen AD-programma levert de opleiding twee extra afstudeerproducten aan. In het geval van een clustervisitatie neemt de NQA-auditor contact met u op over het precieze aantal toe te sturen afstudeerproducten.
- Een representatieve selectie (spreiding in vakgebieden en in beoordeling) van toetsopgaven en feitelijk gemaakte tussentijdse en afsluitende toetsen, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten, stageverslagen et cetera en de beoordeling daarvan.
- Documenten, verslagen en reglementen van de examencommissie, de toetscommissie, de opleidingscommissie en/of andere relevante commissies, inclusief de samenstelling ervan.
- Alle geselecteerde afstudeerproducten uit de overzichtslijst (zie 6.1), inclusief beoordelingen (zie Handleiding stap 6 over het bezoekprogramma). Indien er sprake is van meerdere varianten bestudeert het panel, naast de hoofdvariant, voor iedere variant vier extra afstudeerproducten. Bij een clustervisitatie van twee opleidingen beoordeelt het panel per opleiding negen afstudeerwerken. Indien een cluster uit drie opleidingen bestaat, beoordeelt het panel zeven afstudeerwerken per opleiding. Voor elke variant per opleiding beoordeelt het panel drie (cluster van twee opleidingen) dan wel twee (cluster van drie opleidingen) extra afstudeerwerken.
- In het geval niet alle eindkwalificaties (standaard 1) in de eindwerkstukken worden beoordeeld, wil het panel van enkele van de studenten ook de producten inzien, waaruit blijkt dat de overige eindkwalificaties zijn bereikt (standaard 3). Dit kunnen bijvoorbeeld portfolio's, stageverslagen of andere producten zijn.
- In het geval er sprake is van een AD-programma dat volledig moet worden beoordeeld (zie hoofdstuk 4 in het protocol), worden er vier afstudeerproducten beoordeeld, waarvan de opleiding er zelf twee selecteert en met het materiaal meestuurt. Het panel selecteert ook nog twee afstudeerwerken die de opleiding ter inzage legt tijdens de visitatie, met gemotiveerde beoordelingen.

Overig

- Samenvatting en analyse van recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Overzicht van de contacten met het werkveld (indien relevant).
- Rapport van de instellingstoets kwaliteitszorg (indien beschikbaar).
- In geval van een AD-programma, dat langer dan één jaar en korter dan twee jaar loopt (zie hoofdstuk 4):
 - een voortgangsrapportage AD (ook in hard copy);
 - de door de NVAO toegekende aanvraag AD.

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

446689
69438
093649
454690
468921
448032
73056
433655
453481
434458
447630
460839
23755
470342
458711
474115
486088
485955
475127

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in
Gezondheidszorg en Welzijn

Instelling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Visitatie datum: 5 juni 2012

Ondergetekende: *Thijs Lemmen*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *opleidingsmanager*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Thijs Lemmen', written over a horizontal line.

Datum: *15 mei 2012*